

BAĞIMSIZLIK  
DEMOKRASİ  
SOSYALİZM  
İÇİN

# YÜRÜYÜS

HAFTALIK SIYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI:113-7 HAZİRAN 1977 FİYATI:5 TL

**BORAN:**

"İŞÇİ SINIFIMIZA VE EMEKÇİ  
HALKIMIZA KARŞI GÖREV  
VE SORUMLULUKLARIMIZI  
YERİNE GETİRMENİN  
MUTLULUĞU İÇİNDEYİZ"





**TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN'IN, SEÇİM KAMPANYASININ SON RADYO KONUŞMASI OLARAK 4 HAZİRAN CUMARTESİ GÜNÜ YAPTIĞI KONUŞMAYI OKURLARIMIZA SUNUYORUZ'**

İşçi, Köylü, Emekçi, Tüm Yurtsever Kardeşlerim,

Seçim kampanyası dönemi bugün sona eriyor. Bizler, Türkiye İşçi Partisi olarak, bu seçim döneminde işçi sınıfımız ve emekçi halkımıza karşı sorumluluk ve görevlerimizi yerine getirmenin rahatlığı ve mutluluğu içindeyiz. Seçim mücadelesini, uzun, soluklu, sabırlı, fakat aynı zamanda umut dolu sınıf mücadelemizin bir parçası olarak değerlendirdik. Milliyetçi Cephe iktidarının tüm baskı ve engelleme çabalarına rağmen, işçi sınıfımız ve emekçi halkımıza karşı yükümlülüğümüzü yerine getirdik.

Türkiye İşçi Partisi, emperyalist güçlerin ve işbirlikçi yerli büyük sermayenin isteği üzerine seçimlerin dört ay önceye alınmasına parmak bastı. Partimizin yapmış olduğu bu tesbit ve açıklamalar, bugün daha da doğrulanmış olarak karşımızdadır. Türkiye kapitalizmi, büyük sermaye sınıfı sonbaharı bekleyemeyecek kadar sıkıştırdı. Döviz sıkıntısı, para, kredi dar boğazları, büyük sermayedarları ve onların iktidarını yeni ve acil tedbirler almaya zorluyordu. Son bir ay içinde sermaye örgütlerinin sözcüleri, basın renkli sayfaları hep acil ve yeni tedbirlerden söz edip durdu. Halk kitlelerinin sırtına yeni yükler bindirecek bu tedbirlerin seçim öncesinde alınmayacağını bildikleri için dış ve iç büyük sermaye erken seçime zorladı; AP ile CHP de kabul ettiler. Emperyalizm ve işbirlikçi sermayedarlar, seçimlerden sonra hangi parti veya partiler koalisyonu hükümete gelirse gelsin, bunların gerçekleştirilmesini sağlayacaklardır.

Şimdi, seçim günü gelmeden bu gerçekler daha fazla gizlenemeyerek ortaya çıktı. Türkiye'ye kredi verebilecek dış kuruluşların başını çeken Uluslararası Para Fonu, Türkiye için bir tedbirler programı hazırlamaktaymış. Türkiye'ye, kredilerin verilmesi bu programın kabulü ve uygulanması şartına bağlıyor. Türk parasının değerinin düşürülmesi, İktisadi Devlet Teşekküllerinin ürettikleri mallara zamlar, kalkınma hızının düşürülmesi Türkiye'ye sunulan "programın" ana unsurlarıdır. Bunun sonucunda da, hem hayat pahalılığının, hem işsizliğin artması var.

Çok dikkat çekicidir ki, seçim kampanyası boyunca ne AP, ne CHP, ne MSP, ne de diğerleri bu acı gerçeklere, kapıya gelip dayanmış bu sorunlara hiç temas etmediler. Artık eskisi gibi enflasyonu önleyeceklerini, ucuzluk getireceklerini, işsizliği ortadan kaldıracaklarını vaadedemiyorlar. Bu konularda ne bir ses, ne bir nefes.

Halkımızı iki bin yılının hayalleri ile avutmaya çalışan Demi-

# "İŞÇİ SINIFIMIZA GÖREV VE GETİRMENİN

rel: "CHP 1977 Türkiye'sini üç ay bile yönetemez" diyerek Türkiye'nin yönetilemez bir duruma geldiğini dolaylı olarak kabul etmiş oldu. AP Genel Başkanı ve sözcüleri radyodan sürekli ülkenin dertlerini saymak zorunda kaldılar. Ülkenin dertleri son bir ay içinde ortaya çıkmamıştır. Ülkenin dertlerinden Türkiye'yi her biri yirmi yedişer yıl yönetmiş olmakla övünen AP ve CHP sorumludur.

Demirel Türkiye'yi yönetemeyeceğini, ileri sürdüğü isteklerle de itiraf etme durumunda kalmıştır. Anayasa'da yeni değişiklikler istemesi, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay'ın yetkilerinin yeniden kısılmasını, Polis teşkilatının genişletilip güçlendirilmesini istemesi bunu göstermektedir. Bu istekleri ile Türkiye'yi ancak, demokratik hak ve özgürlükleri daha da baskı altına alarak, şiddet uygulamalarını artırarak yönetebileceğini kabul etmektedir. Demirel ergeç, Türkiye'nin demokratik hak ve özgürlükler kaldırılarak, faşizm tirmandırlarak yönetilemeyeceğini, işçi sınıfımızdan ve emekçi halkımızdan öğrenecektir. Türkiye İşçi Partisi'nin yürüttüğü mücadeleyle öğrenecektir.

"Köykent" ve "halk kesimi" hayalleri ile köy ve kent emekçilerini avutmaya çalışan CHP'nin, Türkiye kapitalizmini Haziran seçimlerine zorlayan dar boğazlarla ilgili söyleyecek hiç bir sözü yoktur. Bekleyen dertleri çözmek için CHP'nin "geniş uzmanlar kadrosunun çalışmalar yaptığı" açıklanmıştır. Fakat CHP Genel Başkanı, uzmanlar kadrosunun çalışmalarından yalnızca, bir acil tedbir olarak, hayvancılığın teşvik edilip geliştirilmesini göstermiştir. Başbakanlık yapmış ve başbakanlığa talip olan bir siyaset adamının Türk parasının değerinin düşürülmesini, fiyatların daha da yükselmesini, işsizliğin artmasını önleyici tedbirler sözkonusuysen, hayvancılıktan söz etmesi gerçekten esef vericidir. Otlakların, meraların büyük toprak ağaları tarafından gasp edildiği ülkemizde, CHP'nin liste başlarına aldığı toprak ağalarının etkinlikleri kırılmadan hayvancılığın geliştirilmesi bir hayaldir. Köklü ve gerçek bir toprak ve tarım reformu yapılmadan hayvancılık geliştirilemez.

CHP'nin "Sömürülenlerin değil sömürülenlerin kemerlerini sıkacağız" demesi de dayanaksız, havada kalan bir sözdür. Sömürülenlerin kemerlerini sıkma mücadelesini biz Türkiye İşçi Partileri sürdürüyoruz. Türkiye İşçi Partisi'nin dışında hiç bir partinin de bunu yapamayacağını ısrarla tekrarlıyoruz. Çünkü yapılacak işle kullanılan alet arasında bir uyumluluk olmalıdır. Testere ile pasta, bıçak ile ağaç kesilmez. Büyük toprak ağalarını, aşiret reislerini, sermayedarları, bunların komisyoncularını, 12 Mart döneminin sorumlusu generalleri liste başlarına getiren bir parti ne sömürülenlerin kemerlerini sıkabilir, ne de demokratik hak ve özgürlükleri genişletebilir.

Sömürülenlerin kemerlerinin sıkılması, demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesi görevlerini ancak, üyelerinin, yönetim kademelerinin, adaylarının işçi ve emekçilerden oluştuğu Türkiye İşçi Partisi, işçi ve emekçilerin iktidarı başarabilir ve başaracaktır. Türkiye İşçi Partisi'nin gelişen gücü, ve bu gücün yaygınlaşan etkinliği bunun tek teminatıdır.

Kardeşlerim,

AP ile CHP ekonomik sorunlara çözüm getirme konusunda susmakta birleştikleri gibi, seçim kampanyalarında daha başka benzerlikler de gösterdiler.

Her iki parti de saldın ve dınayetler; anarşi ve terör konularını

**YORUYOS**

**HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ**

Sahibi: Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALSIZ • Yaz: İşleri Müdürü: Metin CULHAOĞLU • Teknik Sekreter: Büent ARTAMLI • YÖNETİM: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 • İSTANBUL BÖRÜSÜ: Piyerloti Cad. 21/1 Cemburltas İSTANBUL, Tel: 26 35 67 • ABO NE KOŞULLARI: Yıllık: 200 TL, 6 Ay: 100 TL • Posta Gelir: YORUYOS Dergisi 100234 • İLAN KOŞULLARI: Arkapapak (Renkli): 15 000 TL, Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12 000 TL, İc sayfaında sütün santimi: 40 TL, Yayın İlanları % 50 indirilmiştir. • BASKI: Daily News Web-Ofset Teşisleri • KAPAK: Çağdas Grafik



**TİP'E YÖNELİK ENGELLEMELER BOŞA ÇIKARILDI**

# VE EMEKÇİ HALKIMIZA KARŞI SORUMLULUKLARIMIZI YERİNE MUTLULUĞU İÇİNDEYİZ"

seçim kampanyalarının başlıca malzemesi yaptılar. CHP "Ya cinayetler, ya ben", Demirel ve ortakları ise "Ya milliyetçiler, ya komünistler" diyerek oyları kendilerinde toplamamın telaşı içinde oldular. Demirel kendisinin ve başını çektiği iktidarın sorumlusu olduğu komando ve ülkücü saldırılarını, cinayetlerini anarşi diye niteleyip, kendi deyimiyle "beynelmel komünizm"e yükleyerek komünizm düşmanlığı ticaretini tek çıkar yol gördü. CHP de, önlemede aciz kaldığı saldırı ve cinayetlerin komünizm düşmanlığı ticaretinde kullanıldığını görünce, sosyalist düzeni ve sosyalistleri kötüleyerek, "komünizmi en iyi ben önlerim" diyerek aynı ticaretten yararlanmaya baktı.

Demirel ve ortaklarının ve dayandıkları büyük sermaye sınıfının milliyetçiliğinin ülkeyi soktuğu durum ortada. Milyonlarca yurttaşımız işsizdir. Milyonlarca gecekondunun çamurunda yaşamaktadır. Milyonlarca köylü geçimini çıkaracağı topraktan yoksundur; elektriksiz, yolsuz, hatta susuz köylerde yaşamaktadır. Demirel ve ortaklarının milliyetçiliğinde yoksullar, topraksızlar, iflas eden esnaf ve zanaatkarlar, işsizler azalmamış, tersine artmıştır. Büyük sermaye sınıfı ise zenginliğine zenginlik katmıştır.

Demirel'in, büyük sermaye iktidarlarının milliyetçiliği dış politikada daha da sırtmaktadır. ABD, NATO, Ortak Pazar'la olan ilişkilerin geldiği nokta meydandadır. Kıbrıs sorununa ABD'nin, Batı Avrupa ülkelerinin kendi çıkarları doğrultusundaki müdahaleleri ve yaptıkları baskılar da meydandadır.

İşçiler, emekçiler ve bunların partisi olan Türkiye İşçi Partisi MC'nin ve büyük sermaye sınıfının milliyetçiliğini kökten reddeder. İşçiler, emekçiler, sosyalistler gerçek yurtseverlerdir. Bizlerin yabancı sermaye ile, şirketlerle çıkar ortaklığımız yoktur. Yurt dışına döviz kaçırıp açtığımız hesaplarımız yoktur. Bizim için, yurt topraklarının bir kısmı bile yabancı devletlere kiralanamaz. Bizim biricik amacımız yabancı ve yerli sömürden kurtulmak, tam bağımsız, özgür ve eşit şartlar altında kardeşçe yaşamaktır. Tüm dünya ülkelerinin işçi sınıfları aynı özlemle aynı hedefe doğru ortak mücadele vermektedir. Dünya kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecindedir ve Türkiye de bu süreç içinde yer almaktadır.

**Kardeşlerim,**

Oy verme günü geldi. Türkiye İşçi Partisi henüz iktidara aday değildir. Ama Türkiye İşçi Partisi Meclis'e girdiğinde, diğer partiler üzerinde bir denetim görevini yerine getirecektir. İktidara gelecek parti veya partiler koalisyonu üzerinde, seçim öncesi halk kitlelerine etiketleri vaatleri tutmaları yönünde ağırlık koyacaktır. Bu partilerin büyük sermaye sınıfının çıkarlarını kollayan politikalarını, uygulamalarını Meclis kürsüsünden sergileyecek; işçi, emekçi kitlelerin hak, çıkar ve özgürlüklerinin, cesur savunucusu, takipçisi olacaktır.

**İşçi, emekçi kardeşlerim,**

Vereceğin oyun boşa gitmesini istemiyorsan oyunu Türkiye İşçi Partisi'ne ver. Ver ki, sesin Meclis'de duyulsun; ver ki, Türkiye İşçi Partisi diğer partilerin omuz başlarına dikilsin, işçilerin, emekçilerin denetimi, sosyalist denetim kurulsun. Sermaye partilerine meydanı boş bırakmamalısın.





# BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ



Bir yanda emperyalizmin belesmesi kapitalist düzen ve onun egemen sınıfı burjuvazi, bir yanda bu düzende sömürülen ezilen sınıflar, işçi sınıfı ve emekçi kitleler...

Bir yanda emperyalizme bağımlı işbirlikçi büyük sermaye güçleri, bir yanda bağımsızlıktan, demokrasiden, sosyalizmden yana yurtsever, ilerici, sosyalist güçler...

Bir yanda işbirlikçi tekeli sermaye ve müttefikli büyük toprak sahipleri, toprak ağaları, büyük tüccarlar, bankerler ve onların türlü çeşit kılık kıyafet içinde temsilciliğini yürüten siyasi temsilcileri, bir yanda işçi sınıfı, yoksul köylüler, az topraklı köylüler, memurlar, küçük esnaf, zanaatkar ve beynini ve bileğini işçi sınıfının politik hareketine birleştiren, bağlayan ilerici aydınlar, gençler ve onların siyasi öncüleri...

Bir yanda burjuvazinin dolaylı, dolaysız yollarla işçi sınıfı hareketine doğru kışkırttığı, üstüne üstüne yürüttüğü küçük burjuva bunalanlar ordusu, bir yanda işçi sınıfı hareketine disiplinli, özverili çokşunu kalbenden bilinçli, örgütlü sosyalistler...

Bir yanda döneğiği, korkuyu, yığılı, sorumluluk ve tembelliği sosyalizm hareketiyle karşılayan sosyal demokrat sınıflar, bir yanda çileyi, zorluğu, cümle engelleri beleyeyip, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bütünlüğüne, kesintisizliğine ve gerçek zaferine inanan, insanını azmiyle bilen işçi sınıfı devrimcileri...

## SOSYALİZMİN BAYRAĞI YÜKSELTİLDİ

Bir yanda burjuvazinin koltuk altı sarı sendikacılığı, sendika aristokratları, bir yanda ilerici sendikal hareket ve şaşmaz yolu sosyalist sendikacılık...

Bir yanda oyun, bir yanda doğru... Bir yanda karanlık, bir yanda aydınlık...

Bir yanda çöküntü, bir yanda şahlanma...

Bir yanda panik, yığı ve korku, bir yanda disiplin, çözü ve heybet...

Ve 5 Haziran seçimlerine girilirken en keskin hatlarla ortaya çıkan safalar; keskin ve bezaz. Sınıf mücadelesinin keskin kontrastı...

YURUYUŞ'un baskıya hazırlandığı saatlerde henüz sandık başına gidilmemişti. Ama Türkiye'nin siyasi panoramamızdaki görüntü en billurlaşmış renk ve çelişkileriyle böyleydi...

Türkiye İşçi Partisi karşısındaki yedi burjuva partisine ve burjuva ideoloji ve politikasının desenlediği grupçu gezvelik, sapkınlık ve saldırganlığı karşı her alanda mücadele vererek, verdikçe bilenerek 5 Hazirana ulaştı...

Türkiye İşçi Partisi saflarındaki işçiler, kol ve kafa emekçileri, gençler, tüm partililer, 24 saat partililik sınırlarını zorlayarak, ucuşu bucaksız partililik bilinç ve çokşunu özverili bir çalışma ve çaba serine birleştirdiler.

Bilinç ve örgütlülüğün ayrılmaz parçası disiplin, ölçü ve kararlılık, sosyalist görev, sosyalist ahlak bütünlüğünde göğüs kabartacak boyutlara varırken, partili olma bilinç ve olgusu sonsuz pratik zenginlikler kazandı.

Türkiye işçi sınıfının partisi olduğuna sadece sözle değil hayatın tüm alanlarında olanca değeriyle örnekleyen Türkiye İşçi Partisi, "partiyim" diyen ve "Türkiye İşçi Partisinden yanayım" diye saf tutan yığı işçi ve emekçilerin kudretli omuzlarında bayrağını yükseltti ve dalgalandırdı.

## SÖKE SÖKE ALINAN BİR HAK

Burjuvaziden söke söke, dayata dayata, kopara kopara alınan seçmelere girme hakkı, tüm radyo ve televizyon demecleriyle, konuşmalarıyla, meydan ve kahve toplantılarıyla sınıf mücadelesinin aracı ve gerici haline getirildi.

MC iktidarının tam siper saldırıları, copları, kurşunları, tutuklama ve işkencelerine göğüs gerildi.

Burjuvazinin yalan ve dolan makinası radyo ve televizyon yayınlarının dolaylı dolaysız etkisi olanaklar ölçüsünde önlendi.

Bir yanda basınının gözü dönmüşcesine sürdürdüğü sansür, makas ve tahrif tezgahına direk vuruldu.

Kariyerist basın tellallerının, ikbal, ticaretle ve çok bilmişlikle tefessüh eden hesapları kendiliğinden gözler önüne serildi.

İşçi sınıfının parasını "gazete" namı altında iflas ve ihtikâr masasına yatıran sendika aristokratlarının ve onların eteğinde "bal tutan parmağını yalar" arayışıyla klanlanan kemizsiz yığınlar, döneleler sürüsünün mürekkebi kurutuldu...

## DEĞERLİ KAZANIMLAR

Emperyalist ağın içindeki geri, çarpık Türkiye kapitalizmine karşı bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi.

Burjuva ideolojisine karşı işçi sınıfının bilimsel sosyalist ideolojisi.

Küçük burjuva devrimciliğine karşı, işçi sınıfı devrimciliği...

5 Haziran'a gelinirken elde edilen sonuç değerlerde kazanımlar bunlar...

Ve tüm bunların üstünde bir Türkiye İşçi Partisi'nin, tüm partililere tercüman olduğu sözleri:

"Partililiğin sonu ve sınırı yok. Her güne ağın sonuz: Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi... Yaşasın sosyalizm, yaşasın partimiz..."

## BURJUVAZİNİN BUNALIMI

İşçi sınıfının politik hareketi için 5 Haziran seçimlerinin başlıca önem ve anlamı bir takım antitetik işaretilerinden çok sınıf mücadelesinin kazandığı pratik ve boyutlarla ilgilidir.

Türkiye'nin toplumsal ve siyasi panoramamız damgasının vuran bu olguların yanında burjuvazinin için düştüğü ve gündün güne derinleşen ekonomik, top-

lumsal, politik çöküntü ve karmaşa, seçimler arifesinde doruk noktalamıştı.

Bir yanda işçi sınıfının politik hareketinin şararı, kararı ve doğru mücadele yürüncesinden duyulan korku, bir yanda emekçi yığınların talep ve özemleleriyle şekillenen demokratik toplumsal muhalefet ve sahip olduğu sosyalist potansiyel emperyalizm ve işbirlikçi büyük sermaye ve gerici mütefiklerinin endişelerini, bunalarının derinleştirdi.

Sosyal demokrat CHP'nin üstünden çok, kavramaya çalıştığı tabanındaki kitlelerin ileriyi yönelik potansiyelinden duyulan kuşku, burjuvazinin bunalmını pekiştirdi...

## MC İLE SEÇİME GİTMENİN FATURASI

Montaj sanayinin aslı ve esası oluşturulan tüm pratik ve zorunluklarla büyük sermaye Türkiye'de seçim öncesi haftalarda yeni kırılıklar, yeni oyunlar, yeni montaj ve tezgahlar sergiledi...

Emperyalizm ve çömezi egemen güçlerin şöyle zaman ağızlarından düşürmedikleri "milli irade" kendi açılardan, bir kâbus, bir iğneli fıçı haline döndü...

Ardı arkas gelmeyen, baskı, şiddet, terör, cinayet ve türlü saldırının yoğunlaştığı seçim öncesi dönem, faşist tiranşın biteviye sürdürülmeye çalışıldığı bir dönem oldu.

MC ile seçime gitmenin karar ve sorumluluğunu yüklenen sosyal demokrat CHP'nin antiemperyalist ve anti-faşist mücadelede ne kadar yetersiz ve tutarsız kaldığı bütün çıplaklığıyla ortaya çıktı.

## ÇERÇEVE VE DESEN

Gerek parlamento içinde gerekse parlamento dışında sahip olunan nicel gücün, nitel güc ve yöne dönüşmeden ya da ona omuz vermeden ne denli kırık, yetersiz kalacağı pratik olarak doğrulandı.

Ve bir kez daha örneklenmiş ki, büyük tekeli sermayenin ekonomik gücünü kırması, kurutmayı amaç edinmeden, azından işbirlikçi büyük sermayenin nüfuz alanlarını daraltmayı hedef almadıkça tutarlı bir bağımsızlık, demokrasi mücadelesinin yürütülemediği bütün çarpıcılığın bir kez daha görüldü.

Büyük sermaye ve işbirlikçileri, bir çerçeve halinde Türkiye'de kitleleri tüm seçime öncesi dönemde bir yığılılık ve korku cereyanına tutmaya ve bu gerilim altında istenilir yönde seçim sonuçları oluşturulmasına var güçleriyle çalıştılar. Çerçeveyi büyük sermaye güçleri çizdi, işbirlikçileri desenledi.

Salt oy deposu haline indirgenen geniş emekçi yığınlar, her an, her gün yeni bir şiddet ve kompo şartelinin kırpatılmasıyla etki altında tutulmuş, yıldırılmış, panik ve korku ortamına itilmeye çalışıldı.

## PERŞEMENİN GELİŞİ ÇARŞAMBADAN BELLİDİ...

Bütün bu olgular şartırcı değildi. Doğrusu bu ya Perşembenin geliş Çarşambadan belliydi.

Kimler istemişti erken seçimi, bele bele MC ile gidilecek bir erken seçimi? Koçlar, Sabancılar, Narinler ve bilcümleseler neler demişler ve neler istemişlerdi? Kimler büyük sermaye ve gerici ittifaklarının istek, baskı ve dayatmalarına boyun eğmişti?...

Buna karşın, faşist tiranşın seçimlere gidilirken de devam edeceğine kimler söylemişti? Kimler MC ile seçime gitmenin sancularına işaret etmişti?...

Olgular bu soruların ışığında elbette şartırcı değildi.

Bu arada tüm seçim öncesi dönemde izlenen, gözlenen bir olgu daha vardı. MC'nin başı ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel seçim sonuçlarına ilişkin umut taşınıyordu. AP bitkindi ve bu gerçek, bakan ve gören bir göz için hiç de zor anlaşılabilir şey değildi.

Nitekim seçimden haftalarca önce "Son üç günde bazı tahliş gelişmeler olabilir" diyen Demirel'in gerçekten son üç günün başlangıcı olan gün, CHP Genel Başkanına gönderdiği suikast ibhar mektubu, ibret verici bir karmaşanın ifadesi oluyordu.

## SORULAR SORULAR

Yurttaşlar bu örnekle bir kez daha gerilim alanına itiliyorlardı.

CHP Genel Başkanının Çiğli Havalanına indiğinde patlayan tabanca, İstanbul'da Sirkeci'de ve Yeşilköy'de patlatılan bombalar ve bu arada Karakuvvetleri Komutanı Orgeneral Namık Kemal Ersun'un bir gecede emekliye ayrılması, yurttaşların arkas arkasına cevap aradığı sorular ve olguları...

Yurt çapında günlük olaylar olarak görülmeye başlanılan saldırı ve cinayetler de sistemli bir biçimde örülen gerilim tamamlayıcılar oluyordu...

Süleyman Demirel Ecevit'e ibhar mektubu göndermeden önce Amerika'nın "NBC" televizyonu muhabirinin sorularını cevaplandırıyor, muhabirin "Ecevit ve partisine karşı nasıl bir kampanya yürütüyorsunuz" şeklindeki sorusunu şöyle cevaplandırıyor:

"Ecevit'e karşı bir kampanya yürütüyorum. Ben, AP Genel Başkanı olarak partimin tek başına iktidara gelmesi için çalışıyor ve bu yolda kampanyamı yürütüyorum..."

Demirel'in televizyon muhabirine verdiği cevapların özünden çıkan sonuç, AP Genel Başkanını hesaplarını 6 Haziran'dan çok, daha ileri bir zaman vadesine dayandırdığını ortaya çıkarıyor.

AP milletvekili aday listelerine bakıldığında en belirgin özelliklerden başlıca, listelerin "dönelere" pirim verir nitelikte olmasıdır.



# SOSYALİZM İÇİN İLERİ!

Bir zamanlar Demirel'in ve partisinin politikasına karşı temsil ettikleri sermaye gruplarının tepkisini en şiddetli biçimde duyuranlar, hatta kişi olarak AP Genel Başkanına saldırı; çok alt düzeylerde sürdürenler, gerek MC'nin kuruluşunda gerekse onu izleyen dönemde AP'ye dönmüş olanlar, listelerde adeta imtiyaz nimetine boğuluyorlardı.

## YENİ TEZGAHLARIN BAŞLANGICI

Bu olguyu, Demirel'in "beşeri zaaf lar"ına ket vurmayı bilmesinden çok, daha başka arayışlarla yorumlamak mı gerekmektedir? Herhalde...

Demirel açısından, en kötü olasılık CHP'nin tek başına iktidar olması, ya da, CHP'nin varsaydığı en kötü olasılık DP ile koalisyon kurarak iktidar olması, her gayin bittiği anlamında mıdır?..

Büyük sermayenin has partisi AP ve onun başı için 6 Haziran bitiş değil en azından yeni bir "MC" nin oluşturulması için başlangıç tarihi olarak değerlendirilmektedir.

Büyük sermayenin rol takviminde acaba AP'ye ve postanın kabarması MHP'ye bir bekleyiş döneminin sabrı mı düşmektedir?

Toplumsal yaşamı büyük sermaye ve gerici sermaye ittifakı ile yangın yeri haline getirilmiş bir Türkiye, ekonomisi burjuvazinin çözümsüzlük bunalımıyla talan ve tahrip olunmuş bir Türkiye, hangi burjuva politikaları düze çıkabilecektir ki?..

## YENİ UFUKLAR

Baakı, şiddet terör ve cinayet tezgahının gerçek kaynağını ve kökenini oluşturan büyük sermaye gücü ve nüfuzu devam ettikçe cinayetlerin ölü nasıl alınacaktır?

Hiç bir köklü dönüşüm öngörmeden sosyal demokrat politikalarla ekonomi bu batakattan düze nasıl çıkartılabilecektir?..

Demirel ve sermayenin has partisi AP'ye, kendi açısından en kötü olasılıkla iktidara CHP gelse bile, 6 Haziran'ı izleyen dönemde umut vadeden ufuklar bunlardır...

Bütün bunları tamamlayan bir başka umut kapısı da, CHP listelerinin sınıfsal yapısıdır. Büyük olasılıkla CHP listelerinin parlamentoya da ağırlıklı biçimde yansayacak bu sınıfsal yapıya sermaye açısından büyük bir güven sübabı olsa gerektir...

Transfer pazarlarının kurulması için belli bir dönemin politik tıkanıklığı yetip de artabilir. Geçmişte MC'nin kurul-

ması yolunda sermayenin görev başına koşan has evlatları hatırlandığında bütün bu olasılıkların maddi zemini vardır...

## SOSYALİST HAREKET GÜÇLENİYOR

Herşeye rağmen, bütün bu sis ve bulutları aralayan işçi sınıfının mücadele inanç ve azmiyle güçlenen politik hare-

ketidir; orada gücünü ve anlamını bulan Türkiye İşçi Partisi'dir.

İşçi sınıfı ve müttefiki emekçi kitleler Türkiye İşçi Partisi etrafında tüm sermaye oyun ve politikaların bozacak, yılmadan, usanmadan zafere ulaşacaktır.

Türkiye İşçi Partisi, şaşınmaz pusulası bilimsel sosyalizmin ışığında hedefe güclenerek ilerlemektedir. 5 Haziran'ın öncesinden belli olan ve ortaya çıkacak olan sonucu budur...

## BORONKAY OLAYI:

### MADEN-İŞ, İŞVERENLE ANLAŞIP İŞÇİ ÇIKARTIYOR

DGM'ye karşı direniş ve 1 Mayıs olaylarında önemli yanlışlara sürüklenen DİSK ve Maden-İş üst yöneticileri tek tek iş yerleri düzeyinde açığa çıkıtkça, işverenlerle işbirliğinden bile çekinmiyorlar. Bunun yeni bir örneği bir İstanbul gazetesine de konu oldu. Boronkay fabrikasında, biri baştemsilci olmak üzere 6 işyeri temsilcisi sendikal görevlerinden alındılar. Durumu önce işverenden öğrenen bu kişiler daha sonra da işten çıkarıldılar.

DİSK ve Maden-İş yöneticileri, işçileri CHP'nin ve bir gençlik örgütünüñ peşine takarak maceraya sürüklüyor. Bu eylemlerinden ötürü kendilerini eleştiren işçileri ise işverenle tezgah kurarak harcamaktan çekinmiyorlar.

İstanbul Kağıthane'de kurulu Boronkay fabrikasında çalışmakta olan Muammer Akçay (Baştemsilci), Ahmet Taban (temsilci), Yılmaz Kesici (Ünite temsilcisi), Ömer Aktaş (ünite temsilcisi) ve Hüsrev Yağlıdere 9. ünite temsilcisi) adlı işçilerin Maden-İş Genel Yürütme Kurulunun 17.5.1977 günlü birleşiminde "sendikaların anatüzik ve ilkelerine aykırı tutum ve davranışları yüzünden "tüm sendikal görevleri kaldırılır. Üyelik hakları askıya alınarak kesin ihraç talebiyle Genel OnurKuruluna verilirler. Genel Sekreter Mehmet Ertürk ve Genel Başkanvekilliği göreviyle birlikte aynı zamanda Örgütlenme Dairesi Başkanı olan Cengiz Turhan imzasıyla işçilere iadeli taahhütlü gönderilen konuyla ilgili yazılar daha yerine ulaşmadan, fabrika müdürü Cemal Kayacan baştemsilci Muammer Akçay'ı çevirir. "Görüyorsunuz, siz sendika sendika deyip o kadar mücadele veriyorsunuz. Sendika sizi tutmuyor, çıkartıyor" Muammer Akçay, şaşırır. Bölgeye gider konuyu soruşturur. Daha sonra eline iadeli taahhütlü yazılar ulaşır. Şaşkınlığı daha da artar. Çünkü ilkeleri doğrultusunda mücadele verdiği bir sendikanın yöneticileri işverenlerle tezgah kuramaz. Ancak iş bununla da kalmıyor. İki saat sonra da, işveren bu temsilcilerin iş aktını 1475 sayılı yasanın 13. maddesine göre fesh ediyor. Sendika üyeliği askıya alınmış ve iş aktı fash edilen temsilciler yanında Hasan Aslan adlı

bir başka işçi de var. Artık Boronkay'da çatlak ses (!) yoktur. İşveren de, Maden-İş yöneticileri de rahattır.

Baştemsilci Muammer Akçay olayı şöyle anlatıyor: "Biz Yürüyüş ile birlikte daha bir çok yayını izleriz. Ancak İGD'lilerin getirdiği Örün ve İlerici Yurtsever Gençlik gazetelerinden almamız ve onları eleştirmemiz, baştan beri İGD'lilerle aramız açtı. Bölgede DGM ve 1 Mayıs olaylarını uzun uzun tartışmak istedik. Engel olunmaya çalışıldı. Eğitim hocamız Süleyman Östün, "Biz sosyalizmi öğrenmek istiyoruz" dedimizde, bize kulak vermedi. Bize eğitim seminerlerinde Sosyalizmi öğretmeye korkuyorlar. Bu konuda tartışma açılmasına çekinmiyorlar. En son, 1 Mayıs'tan sonra, olayları eleştirmemizin korkan Maden-İş yöneticileri bizi eğitim toplantısına sokmadılar. Daha sonra da işte hakkımızda bu karar verildi."

Maden-İş yöneticileri DİSK ilkelerini iyi bilmek zorundadırlar. DİSK'in ilkeleri arasında işverenle tezgah kurarak, işçileri fabrikadan attırarak ve seslerini kesmek yoktur. Sonradan öğreniyoruz ki, Maden-İş yöneticileri sendikal görevlerini son verdikleri ve kesin olarak sendikadan çıkartmak istedikleri bu kişilerin işten çıkarılmalarına da sevinmişler. "Onlar müteahhittir" demişler. "Nasıl müteahhittir?" deyince, "Onlar dışarıda iş yapıp yatrone satıyorlar." diye cevap vermişler. Maden-İş yöneticileri sadece "Muammer Akçay'ın geçici olarak bir başka atelyede çalıştığı bilirlir. Bu, sendikaların da bilgisi dahilinde olan bir işti. Şimdi kalkıp da bunu "müteahhittik" olarak yorumlarsa davranışları "sendika aristokratlığını" da aşar.

Bir de şu nokta var: Sendikaların, tüzükleri, disiplinleri vardır. Ancak işçi sınıfı örgütlerinin disiplin uygulamaları, işverenlerinkinden ayırır. Sendikaların disiplin uygulamalarının işverenlerinki ile çıkışmasını, işverenler tarafından önceden haber alınmasını açıklamak çok güçtür. Böyle uygulamaların hesabını vermek de çok güçtür.



# KOÇ HOLDİNG:

## burjuvazinin vergi kaçırma yöntemlerine bir örnek

Koç topluluğunun çalışma yöntemleri YURUYUŞ'un önceki sayılarında anlatılmıştı. Bunlar arasında en belirgin bir yere vergi kaçaklığı sahipti. Gerçekten, gerek zıllı kâr devrinin bir yolu olması, gerekse ilgilil mevzuatın bunu körikleyici nitelikte olması, vergi kaçaklığını son zamanlarda inanılmaz boyutlara ulaştırmıştır. Bugün, bu yolla devletin her yıl 68 milyar lira kaybettiği hesaplanmaktadır. Bu toplam, aynı zamanda bir yolda işçi ve emekçilerden alınan gelir vergisine, yaklaşık olarak eşittir.

Sözü edilen YURUYUŞ yazılarında, hisse senedinin bir şirketten diğerine aktarılması sırasında sağlanan vergi kaçaklığının işleyiş ayrıntılarıyla anlatılmıştı. Bir holding ya da bir şirketin diğer bir şirket hisselerinden bulunmamasının yararı, bununla da kalmıyor. Özellikle holdingler, sahip oldukları ya da denetledikleri şirketler aracılığıyla diğer şirketlerin hisselerinden edinerek ve bu bir zincir gibi sürüp giderek bir vergi kaçaklığı yolu oluşturmaktadır.

### BİRBİRİNİN SAHİBİ ŞİRKETLER

Örneğin, Koç Holding Anonim Şirketi Koç Yatırım ve Pazarlama A.Ş.'nin yaklaşık dörtte bir hissese sahiptir. Öte yandan, Koç Yatırım gene bir Koç girişimi olan Otosan'ın gene yaklaşık dörtte bir hissese sahiptir. Otosan, bu kez bir ticaret şirketi olan ve Koç topluluğu içinde bulunan Ram'ın seldize bir hissese sahiptir ve bu böyle uzar gider. Genel olarak, bir holding bir yatırım şirketinin, o bir sanayi şirketinin, o bir toptan ticaret şirketinin, o da bir perakende ticaret şirketinin hisselerini satın alır. Hatta arada, bu zincir boyunca ilk şirket karşılıklı birbirlerinin hisselerinin sahibi olabillir. Bunun örneklerini daha önceki yazılardan anımsayabiliriz: Ormak ve Otoyal.

Bu mekanizmanın yararı şöylece özetlenebilir: Bir şirket, belirli bir yılda elde ettiği kârın yive belirli bir bölümünü yıl sonunda hisse sahiplerine dağıtır. Bu dağıtılan kâr, şirketin sözü edilen yıl içindeki kârının bir bölümü. Öte yandan, bu kâr parçası, hisse sahibi diğer şirketin bir sonraki yıl kârının bir bölümünü oluşturacaktır. Eğer bu ikinci şirketin de hissedarları varsa, onlar da ikinci şirketin dağıtılan kârlarını daha bir sonraki yıl defterlerine gösterecekler. Fakat, unutmamalıyız ki, bu üçüncü şirketin daha iki yıl sonra gösterebileceği kârlar içinde, az da olsa, en başta şirketin bu yıl yaptığı kârların bir bölümü de var.

### VERGİ ÖDEYEREK ÖDEMEMEK

Birbirlerine bu biçimde bağlanmış şirketlerin zinciri ne kadar uzun olursa, ilk başta şirketin bu yılki kârının bir bölümü o kadar uzun yıllar sonra en sonunda şirketin kârı içinde görülür ve devlet o kârın vergisini ancak o yıl kesebilir. Aradan geçen yıllar verginin maliyetini sifra indirmiştir. Hele daha önceden bildirildiği gibi, hisse senetlerine sahip olma karşılıklı ise, işin içinden çıkılabilmeli olanığı yoktur. Gerçekten yoktur, çünkü karşılıklı yansımaları sonu belirlenemez.



Durumu somut bir örnekle görebilmek için Koç Holding - Koç Yatırım - Otosan - Ram örneğine bakalım. Varsayalım ki, Ram 1973 yılında 800 bin lira kâr dağıtmaya karar verdi. Otosan'ın sevizde bir payına düşen 100 bin lira 1974 kârının bir bölümünü oluşturur. Koç Yatırım'ın 1975'de bundan kendisine düşen dörtte bir payı 25 bin liradır ve o da bunun 6,250 lirasını 1976'da Koç Holding'e hisse senetlerinin dörtte birine sahip olması nedeniyle devredecektir. Böylece 1973 sonunda ödenmesi gereken 6,250 liranın vergisi, ancak bu yıl ödenecektir. Ama, aradan geçen sürede para değerinden yarısını aşan bir oranda kaybetmiş, ve fiili olarak ödenen vergi, ödenmesi gerekenin yarısından daha az değere sahip olacaktır... Bundan, devletin bir yakarması yok. Holdinglerin ise hiç. Bu örnekteki 6,250 lira işin yalnız küçük bir bölümü. Bütün şirketler birbirlerinin hisselerine sahip olunca, kârların tamamına yakını bu yolla, geciktirilerek gösterilebilir.

Bu ve benzeri mekanizmalar nedeniyle, bir holding çevresinde örgütlendiği şirketler şebekesinin gerçek kârları ve gerçek vergi yükleri hiç bir zaman hesaplanamaz. Tekrar teker şirketleri ele aldığımızda bu yönde bir hesaplama yapmanın olanığı, zincirin uzunluğuna ve devrenin kapanıp kapanmadığına, kısaca şebekenin giriftliğine bağlıdır. Ancak, ulusal boyutta değişkenler göz önünde bulundurulularak yapılan hesaplamalar yıllık vergi kaybının 68 milyar lirayı bulduğuna göstermektedir.

Belirtilmiş gibi, güvenilirlik kâr hesaplamaları yapmak güç. Hele, şirketle-

rin kendi verdikleri rakamlara güvenmek safdillik olur. Gene de, bu kısıtlamalar içinde bile olsa Koç Holding'in 1976 yılı çalışma raporuna bir bakalım. "1976 yılı otomotiv grubumuz için başarılı bir yıl olmuştur... Sanayi grubumuz tüm olarak cirosunda tatminkar bir büyümeyle gerçekleştirilmiştir... Ticari şirketler grubu tüm olarak satış ve kârlılığında iş programına uygun bir gelişmeyi tahakkuk ettirmiştir... Yakit grubumuz..."

Uzayıp gidiyor. Dahası da var: "Ancak üretim kapasitesinin sınırı olması, 1976 yılında talebin tamamen karşılanması imkânını vermemiştir." Doyamamışlar o kadar olumlu gelişmeler. Ancak, yakınlarda da yok değil: "Deflasyonist politikanın olumsuz etkileri... işçi kesiminin örgütsel gücünün siyasal amaçlarla kullanılması..." Türkçesi bir yana, isteklerini raporlarında bu kadar açık olarak görmek eğlencidir. Fiyatların düşürülmesine yönelik politikaya ve işçilerin politik mucadeseline karşı çıkmaya kalkmaları raporun işe yararlığını sınırlıyor, ama deneyelim!

Koç Holding denetlediği ve hisse sahibi bulunduğu şirketlerden 1975 yılında 196 milyon 1976'da da 225 milyon lira pay almış, 1975 yılında şirketlerinin 47 tanesi 1976'da ise 44 tanesi kâr göstermiş ve dağıtmış. Holding'i dolandırdıklarını düşünmemek gerekir. Bütünleşme sözü konusuna olduğuna göre, olan, yalnız bazı şirketlerin defter tutma yöntemlerinde diğerlerine göre daha becerelli olmalarıdır.

Rapor'un orta sayfalarını renkli bir şebeke ağacı dolduruyor. 13 ticaret, 1

banka, 25 sanayi, 7 yakıt, 25/otomotiv ve 1 yatırım şirketinden oluşan Holding'in 2 de vakfı var. Şekil, Holding'in her şirketteki paylarını, şirketlerden bazılarının birbirleriyle olan sahiplik ilişkilerini ve hangi şirketin hangi iş dalında olduğunu oldukça ayrıntılı olarak veriyor. Yalnız, Rapor'un diğer bölümleriyile birlikte ele alınınca renkliliğinin ve süsinün ötesinde bir yarar taşıyor. 22. sayfada aynen şöyle deniyor:

"Holding'in seviz ve idaresinde söz sahibi bulunduğu iştiraklerin adedi 18'dir. İlgili olduğumuz şirketlerle birlikte gruba bağlı şirket sayısı 25'dir." Sözü edilen grup, sanayi grubu. Bu grup içindeki şirketleri, Holding'in sahibi olduğu hisselerin paylarına göre küçükten büyüğe doğru dizesek, 25 şirketten, denetleme gücü bulunmadığı 7 tanesinin bu biçimde kabul edilmelerinin kıstası ortaya çıkıyor: Bir şirketin hisselerinin en az dörtte birine sahip olmak o şirkete denetlemeye yetiyor. Bu grupta geniyeye kalan, denetleme gücüne sahip olduğu 18 şirketin yalnız ikisinde Holding'in payı yarıdan fazla. Genellikle üçte bir dolaylarında. Bu, genel olarak Türkiye çapında da geçerli bir bulgudur. Artık, şirketler bir diğer şirkete denetleyebilmek için % 51 hisse edinmek zorunluluğu duymuyorlar; dörtte bir, üçte bir ile yetiniyorlar.

Rapor'un 32. ve 33. sayfalarında, orta sayfalarda şekille özetlenen bilgiler daha ayrıntılı bir biçimde ve sayısal olarak veriliyor. Ayrıca, 1975 ve 1976 yıllarına ilişkin bilgiler, bir arada verildiği için, zaman için bir karşılaştırma yapma olanığı var. 1975'te Holding 68 şirkette toplam 747 milyon liralık hisseye sahip. Bir yıl sonra şirket sayısı 70'e iştirak toplamı da 1 milyar 100 milyon liraya ulaşıyor. Bu rakamlar hisselerin piyasaya fiyatlarından septanmış rakamlar değil. YURUYUŞ'un 101. sayısında anlatıldığı gibi, Holding, sahibi bulunduğu şirketlerin hisse senetlerini kaçtan alacağını kendisi saptıyor ve ilgili şirkete bildiriyor. Bu mekanizmanın, birbirini dolandırmaktan çok vergi kaçaklığı aracı olduğu, orada anlatılmıştı.

### "ZARAR" EDENLER DE VAR

Gene aynı sayfalarda, bu iki yıl için hangi şirketlerin kâr gösterip dağıttıkları ve bundan Holding'in ne kadar pay aldığı da sunuluyor. Her iki yıl da kâr yaptığını söyleyen yalnız 41 şirket var. Bu 41 şirketin 1975 yılında dağıttıkları toplam kâr 428 milyon lira. Bu toplam 1976 yılında % 24'lük bir artışta, 531 milyon liraya yükselmiştir.

Zarar ettiğini bildiren bazı şirketler arasında tanınan bir kaçısı şöyle: Arçelik, Metaş, Türk Demir Döküm, Tam Sigorta, Ersu, Fisk Lastikleri ve Turkey. Bunun tersi bilgiler yani kâr ettiğini söyleyip buna göre kâr dağıtan şirketlerden dağıttıkları kârın 10 milyonu geçenleri 15 şirkettir. Bu bilgilerin de ilgili şirketlerin kârlılık durumlarını tam anlamıyla yansıtmaktan uzak olduğunu unutmamak gerekir. Ne de olsa Rapor'un kendi deyimiyle "1976 başarılı bir yıl olmuştur..." Burada değinilen konular ayrıntı olarak kalmaktadır. En büyük ortak olan devlette ilişkiler çok verimli olarak yürütülmektedir...



# HESAPLAR ÇOĞALYOR

İLHAN AKALIN

Sosyalist olmak zor. Sosyalist görünmek ise çok kolay. Sosyalist görünmek kolaylığını gösterenler, sermaye sınıfına hizmette yarışıyorlar. Bunlar, işçi sınıfının örgütlü mücadelesine inanmayanlar. Bunlar maceracılar. Bunlar yilgınlardır. Özcesi, sol gösterip sağ vuranlar. Sermaye sınıfının hizmetkârları.

Sosyalist görünmeyi her yerde sürdürüyorlar. Her yerde boy gösteriyorlar. Özel konuşmalardan tutun, sendikaların toplantılarına kadar. Hatta sermaye sınıfının partilerinde ve sermaye sınıfının borazanlığını yapan yayın organlarında da boy gösteriyorlar. Östüne üstlük, işçilerin sendika aidatı olarak verdikleri paraları hovardaca çar çur ederek çıkardıkları gazetelerde de bu görevi sürdürüyorlar. Takma isimlerle yazılar yazıyorlar. Takma isimlerle yazı yazmaları, gerçek isimleriyle kimsenin önüne çıkamayacak durumda olmalarından.

Sadece takma isimlerle yazılar yazmak mı? Hayır... Olayları çarpıtarak vermekten tutun, bir kısım kuruluşları güçlü göstermek için yalana başvurmaya kadar uzanan bir dizi görünüş.

## SENDİKAL MÜCADELEDEKİ GÖRÜNÜMLERİ

Sosyalist görünmek zorunluluğunun duyulması, 12 Mart döneminin geride bırakılmasından sonraki günlere rastlıyor. Bu zorunluluğu duyanlar, genellikle sendika yöneticileri. Zorunluk duymaları ise, DİSK üyesi işçiler arasında etkin olan binlerce sosyalistin bulunmasından. Daha sonra, sosyalist görünme zorunluluğuna aydınlar kesiminden de katılanlar oldu. Bunlar, TİP'in kapatılma döneminde kaypaklık gösterenler, mücadeleden yılanlar ve teslim olanlar.

Sosyalizmin güçlüklerini bilerek mücadele etmede kararlı olanların DİSK'inden nasıl tasfiye edilmeye çalışıldığını bilmeyen kalmadı. Bu tasfiye hem sendika yönetimindeki sosyalistlere, hem de fabrikada çalışan sosyalistlere yönelik.

Önce sendika yöneticilerinden başlanılmıştı. Turizm-İş'in genel kurul oyunlarıyla, Petrol Kimya-İş'in ticarethane birleştirir gibi bir başka sendikaya birleştirilmesiyle "halledilen" yöneticilerine karşılık, Sosyal-İş, "kendiliğinden" DİSK üyeliğinden düştü denilerek tasfiye edilmeye çalışıldı. Sosyal-İş'e ilişkin oyun sökmeydi. Sosyal-İş DİSK üyesi olduğunu bir yıl sonra da olsa hukuken onaylattı. Ve bu bir yıllık arada DİSK üyeliğinin bütün vebelerini yerine de geçirecek.

Bu bir yıllık arada, Sosyal-İş'e alternatif olarak Teknik-İş gösterildi. Bu sendika üzerine abartılarak yayın yapılmaya çalışıldı. Politika Gazetesi de bu abartımlı yayında üstüne düşen görevi yerine getirdi. DİSK Genel Sekreteri Mehmet Karaca ve örgütlenme dairesi başkanı Çağdaş Metal-İş'ten devşirme Fehmi Işıklar birlikte genelgeler göndererek, büro işkolunda DİSK'in tek sendikasının Teknik-İş olduğu, Teknik-İş'in örgütlenmesi için tüm DİSK üyesi sendikaların çaba harcaması gerektiğini belirttiler. Teknik-İş ise bunlara dayanarak ve Sosyal-İş'e küfürnameler düzerek örgütlenmesini sürdürmeye çalıştı. Sadece çalıştı. Örgütlenmek istediği kesim, işçi-memur ayırımı sonucu işçi sayılan kesimdi. Bu konuda ise Teknik-İş yöneticileri hiç bir şey bilmiyorlardı. Sosyal-İş'in örgütlenmek için çalıştığı yerlere saldırdılar ve kafaları karıştırdılar, Sosyal-İş'in DİSK üyesi olmadığını kanıtlamaya çalıştılar.

Bunları yaparken, yani Sosyal-İş'e küfredip işçi sayılan memurları örgütlemeye çalışırken, üyelerinin ekonomik-demokratik mücadelesini aksattılar. Spor-Toto'da ve OYAK'da işçileri sattılar.

Sosyal-İş gibi "halledilemeyen" bir başka sendika da DİSK üyesi Keramik-İş idi. Keramik-İş, kurulu bulunduğu işkolunda onbinlerce işçinin çalıştığı İzmir bölgesinde örgütlenme çalışmaları yoğunlaştırdı, DİSK İzmir Bölge Temsilcisi marifetiyle Beton-İş sendikasını kurduydular. Beton-İş'i DİSK üyesi olarak ilan ederek Keramik-İş'in örgütlediği alanlara saldırdılar. DİSK imajından yararlanıp, DİSK üyesi Keramik-İş'e küfredmeye başladılar.

Politika Gazetesi bu oyunda da DİSK'in borazanlığını yapmaya devam etti. Politika Gazetesi her gün Beton-İş'in DİSK'e katılmak için başvurduğunu "çimento ve toprak sanayii işkolunda sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelere bağlı olarak örgütlediğini", "80 işçinin çalıştığı işyerinde yetki aldığını", "Beton-İş üyelerinin direnişe geçtiğini" yadırdı.

Bu arada, Keramik-İş Genel Başkanı Mustafa Aktugralı'nın DİSK Başkanlar konseyine çağrılmadığı haberi es geçti. Tıpkı, Sosyal-İş'in DİSK üyeliğinin mahkeme kararıyla kesintiye uğradığı haberi es geçtiği gibi.

Politika Gazetesi, DİSK üst yönetiminin DİSK'in sayı gücünü abartma çalışmalarını yamada da üzerine düşen görevi yaptı. Türk-İş yöneticileriyle yarışmasına üye sayıları abartıldı ve yayıldı. Yani nitel güçlük bir yana bırakıldı. Aslında gizlenmek istenilen DİSK'in hem yönetim kadrolarında hem de tabanında nitel eksilmelerdi. Onlarca işçi sınıfı sosyalist'i, DİSK ve üye sendikalar yönetimlerinden uzaklaştırılmış, binlercesi ise sendika üyeliğinden çıkarılmış ve işten de çıkarılarak açlığa mahkum edilmişlerdi. O kadar ki, işten çıkarma işlemleri işverenlerle karşılıklı paslaşarak yürütülmekteydi. İşçi önce sendika üyeliğinden, ya da temsilciliğinden çıkarılmakta, aynı anda işveren işçileri işveren tarafından işten çıkarılmaktaydı.



## POLİTİK MÜCADELEDE GÖRÜNÜMLERİ

Sosyalist görünme zorunluluğunu duyanlardan, TİP'in kapanma döneminde kaynaklık gösterenler, mücadeleden yılanlar ve teslim olan aydınlar bugün gerçek yerlerini aldılar. Diğer yilgınlarla, diğer teslim olanlarla birlikte, işçi sınıfımızın mücadelesini sermaye sınıfının kuyruğuna takmak için paçaları sıvadılar.

Bunların söyledikleri yalanlar, dolanlar, çamur atmalar biliniyor. Dost sohbetlerinden biliniyor, meyhane köşelerindeki konuşmalarından biliniyor. Ve sermaye sınıfına hizmet etmede yarışan, sermaye kesimlerinin sözcülüğünü yapan yayın organlarında yansıyan söylemlerinden biliniyor.

Bir yilgın çıkıp "ekonomik sorunlar da demokratik bir iktidarda pekala çözülebilir niteliktedir" diyebiliyor ve "demokratik hakların geliştirildiği, 141-142. maddelerin kaldırıldığı bir ortamda işçi sınıfı kendi öz siyasal örgütünü kurma olanağı bulabilir" diyerek sosyalist aydınların ve işçi sınıfının bu nedenle 1977 seçimlerinde CHP'yi desteklediklerini ekliyor. Bu, gerçek değil. Bir özelem. Teslim olanların ve yilgınlardan özelem. İşçi sınıfı hareketini burjuvazinin kuyruğuna takmak isteyenlerin özelemi. Bu özelem, sermaye sınıfı kesimlerinin sözcülüğünü yapan, ne AP'den, ne CHP'den ne de MHP'den vazgeçemeyen yüksek tirajlı bir gazetede yayınlandı. Aynı gazete TİP'in 28 Mayıs 1977 günü Taksim'de yaptığı miting fotoğrafını yayınladı ve sunları yazdı: "Oldukça düzenli bir biçimde yapılan mitingte, Genel Başkan Behiç Boran 'TİP önümüzdeki seçimlerde meclise girecektir' dedi." Yayınladığı fotoğrafın TİP mitingine katılan onbinleri saymak mümkün.

Ama, işçi sınıfını burjuvazinin kuyruğuna takmak isteyen görüşün borazanlığını yapan bir başka gazete, miting başlamasından 3 saat önce çektiği fotoğrafı yayınladı ve şu notu düşti: "TİP'in Taksim meydanında düzenlediği mitingde birkaç bin kişinin katılması dikkati çekti."

Oysa DİSK içerisinde işçi sınıfını burjuvazinin kuyruğuna takma işlevini yürütmeye çalışan bir kaç "kurmaya", miting alanına girme cesaretini göstermemiş, kalabalığın bir ucunda, bir ağacın altına çökerek mitingi izlemişlerdi.

Borazanlık da sosyalist görünmek gibi kolay. Hatta daha kolay. Ama işçi hesap verme zamanı da var. Hesap vermek pek kolay olmayacak.

## SINIF MÜCADELESİ DURMAZ, DURDURULAMAZ

İşçi sınıfının mücadelesi zordur. Bu mücadelede var olmak, yani sosyalist olmak onun için zordur. Bu mücadelede aynı zamanda uzun süre yi kapsar. Zor ve uzun mücadeleyi yilgınlardır, teslim olanlar elbette terk edeceklerdir. Terkedenlerden ise mücadeleye ihanet edenler de bulunacaktır. Bugün ihanet içinde olanları görüyoruz. Yarın da göreceğiz.

Ama işçi sınıfının örgütlü mücadelesi durmuyor, durmayacak. Hem sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelere uygun ekonomik-demokratik mücadele, hem de işçi sınıfımızın öz örgütü TİP ile.

Mücadele, aynı zamanda hem sınıfına ihanet edenlerden, hem de sosyalist görünmek için kolaylığı seçip, işçi sınıfının örgütlerine küfreden sözde aydınlardan mutlaka hesap soracaktır.

Tıpkı, yaşadığımız düzenin işçenceklerinden, soyguncularından hesap sorulacağı ve bu hesabı ancak Türkiye İşçi Partilerinin soracağı gibi.



# SEÇİM BİR SINIF MÜC

MC DÖNEMİ İLE BİRLİKTE TÜRKİYE'DE SINIF MÜCADELESİ OLAĞANÜSTÜ KESKİN BOYUTLARA ULAŞTI. KARŞILIKLI SINIF ÇIKARLARI DAHA BÜYÜK BİR NETLİKLE ORTAYA ÇIKTI. BU NETLİKLE BİRLİKTE, SEÇİM DÖNEMİ YAKLAŞTIKÇA, GENİŞ YİĞİMLERİN POLİTİZYONU DA HIZ KAZANDI. BÖYLE BİR ORTAMDA, İŞÇİ SINIFI ÖRGÜTÜ, GÖREVİNİ VE ÇALIŞMALARINI KOŞULLARA GÖRE AYARLADI. SINIF MÜCADELESİNİN KESKİNLEŞTİĞİ, POLİTİZYONUN HIZLA ARTTIĞI BİR ORTAMDA, TESBİT ETTİĞİ HEDEFLERİN DOĞRULTUSUNDA, KİTLELERE GERÇEK SINIF ÇIKARLARINI ANLATMA, SOSYALİZMİ GENİŞ KİTLELERE ULAŞTIRMA GÖREVİNİ YÜKLENDİ.



Olağanüstü bir seçim dönemi geçirdiğimiz konusunda herkes anlaşılıyor. Gazeteler, yazarlar, çizerler olağanüstü bir seçim dönemi yaşadığımız konusunda anlaşılıyor.

Olağanüstülük nitelemesi konusunda dikkatli olmak gerekiyor. Olaylara, dökülen kanlara, öldürülen insanlara bakıldığında gerçekten olağanüstü bir seçim dönemi yaşadığımız ortaya çıkıyor. Ancak ortada belirgin bir hata da var: "Olağanüstülüğü", yalnızca seçimlere ve seçim dönemine sınırlayan anlayış.

En başta vurgulanması gereken gerçek şu: Seçim mücadelesi de bir sınıf mücadelesi. Seçim mücadelesi, sınıf mücadelesinin belirli bir zaman aralığında yoğunlaşmış, somut bir hedef doğrultusunda keskinleşmesi. Dolayısıyla, sınıf mücadelesi "olağanüstü" keskinleşmedikçe, seçim mücadelesi "olağanüstü" boyutlara ulaşamaz. Seçim mücadelesi "olağanüstü" boyutlara ulaşmışsa, bu, sınıf mücadelesinin de olağanüstü keskin boyutlara ulaştığını gösterir.

## TİP, SOYLU BİR GÖREVİ YÜKLENDİ

Seçimlere katılan Türkiye İşçi Partisi, bir seçimi gördü. Ve bu seçimi doğrultusunda belirli bir anlayışa karşı mücadele etti. Bu anlayışa pirim vermedi.

Türkiye İşçi Partisi şu seçimi gördü: MC dönemi ile birlikte, Türkiye'de sınıf mücadelesi olağanüstü keskin boyutlara ulaştı. Karşılıklı sınıf çıkarları büyük bir netlikle ortaya çıktı. Bu netlikle birlikte, seçim dönemi yaklaştıkça geniş yığınların politizasyonu hız kazandı. Bu ortamda işçi sınıfının politik örgütü, görevini ve çalışmalarını koşullara göre ayarladı. Sınıf mücadelesinin hızla keskinleştiği, politizasyonun hızla arttığı bir ortamda ve tesbit ettiği hedeflerin doğrultusunda, kitlelere gerçek sınıf çıkarlarını anlatma, sosyalizmi geniş kitlelere ulaştırma görevini yükledi.

Türkiye İşçi Partisi belirli bir anlayışa karşı mücadele etti. Bu anlayışa pirim vermedi. Bu anlayış, yukarıda belirtilen koşullarda, temelde keskinleşen sınıf mücadelesinin seçimlerdeki boyutlarını törpülemek istedi. Sınıf mücadelesinin bütün boyutları ile seçimlere de aynen yanıtlanmasına karşı çıkarak, sınıf mücadelesinin güdük kalmasına çalıştı. Bu anlayış, Türkiye İşçi Partisi'nin, tesbit ettiği hedefler doğrultusunda, seçimlere katılarak sosyalizmin sesini duyurmasını "zamanı", "gereksiz" ya da "ihnet" olarak niteleyen çevrelerde somutlaştı.

## SINIF MÜCADELESİNİN BOYUTLARI TÖRPÜLENEMEZ

Geniş işçi ve emekçi yığınlarının MC'ye karşı kininin ve bilinmişliğinin "can güvenliği" ve "CHP'ye oy verme" kanallarında eritilip köreltilmesine sosyalistler nasıl razı olabilirler?

Can güvenliğinin halkımız için bir sorun olduğu ortada. Bunu kimse inkar etmedi. Ancak can güvenliği olmamasının tek nedeni olarak MC partilerini, can güvenliğinin tek çaresi olarak da CHP iktidarını gösterenler, sınıf mücadelesinin, sınıf bilincinin boyutlarını güdükleştirmediler mi? Cinayetlerin, baskıların ve saldırıların temelinde bugünkü sermaye düzeninin, tekelci kapitalizmin yattığını göstermeden, anlatmadan sınıf mücadelesi verilebilir mi? Gerçek kurtuluşun sosyalizme mümkün olacağından hiç bahsetmeden sınıf mücadelesinin bütün boyutları ile ortaya çıkması sağlanabilir mi? Türkiye'de demokrasinin ve bağımsızlığın gerçek savunucusununun sosyalizm ve sosyalistler olduğuna hiç değinmeden, özünde bir sınıf mücadelesi olan bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi nasıl gerçekleştirilebilir?

Türkiye İşçi Partisi, bu soruları birer birer değerlendirdi. Nesnel koşulları teker teker gözden geçirdi. Sonuçta, sosyalist hareketin kısa ve uzun dönemli hedefleri ile tam bir bütünlük içinde, kısa dönem için somut bir karar verdi: Seçimlere katılma kararı. Seçimlerde sosyalizmin sesini geniş yığınlarla duyurma ve keskinleşen sınıf çelişkilerinden sosyalist hareket adına yararlanma kararı.

Bu karara karşı çıkanlar oldu. "İhnet" olarak niteleyenler oldu. Sosyalizm adına karşı çıktılar. Sosyalizm adına "ihnet" olarak nitelediler.

Peki kendileri bu seçimlerde "sosyalizm" adına ne yaptılar?

## SOSYALİSTLER SINIFSAĞ OLGULARI AÇIĞA VURURLAR

Sosyalizm adına yapılacak iş var, yapılmayacak iş var. Yapılacak işleri yapacak güçte olanlar var, olmayanlar var. Bunlara dikkatle eğilmek gerekiyor.

Önce, yapılacak ve yapılmayacak işler. Sosyalizm adına, sosyalist olmayan ama "ilerici" bir parti desteklenebilir. Genel bir doğru. Bu genel doğruya kimse

karşı çıkmaz. Bu, sosyalizm adına yapılabilecek bir iş. Ancak, hiç bir kayıt ve şart konmadan, "ilerici" örgütü daha ileri çizgilere çekecek hiç bir güç göstermeden, yalnızca kişilerin ve örgütlerin ilerliciliğine ve demokratlığına "iman" ederek sosyalizmin propagandasından, sosyalizmin geniş yığınlara ulaştırılmasından vaz geçilebilir mi?

Sola yönelik büyük bir potansiyel ortaya çıkmışken, sınıf mücadelesi objektif olarak keskin boyutlara ulaşmışken, sennayeye ve sermaye partilerine karşı belirli bir bilinmişlik varken, burjuvazinin ve partilerinin bu birikimi kısırlaştırma, güdükleştirme ve belirli sınırlar içine hapsedme girişimlerine pabuç bırakılabilir mi?

Somut bir örnek. Can güvenliğinden, saldırılardan bahsediliyor. Doğru. Saldırıları var. Can güvenliği yok. Ancak, can güvenliğinin ve saldırıların temelinde ne var? Sosyalistler, "ilerici" bir partinin peşinde bunları sorumlusu olarak yalnızca bir avuç komando bönzütusuna mı yükleneceler, yoksa temelde yatan Türkiye kapitalizmini, tekelci sermayeyi mi anlatacaklar kitlelere?

Bir başka örnek: Kapitalizme, sermayeye, sömürtü düzenine karşı henüz ham bir öfke var. Sosyalistler "ilerici" bir partinin peşinde bu öfkeyi araçlara ve tefecilere karşı mı kanalize edecekler? Yoksa, araçların ve tefecilerin Türkiye kapitalizminin, büyük sermayenin bir uzantısı, fonksiyonel bir parçası olduğunu mu anlatacaklar?

Örnekler çoğaltılabilir. Ancak yapılacak ve yapılmayacak işler ortaya çıkıyor. Her ne gerekçe ile olsun objektif koşulları ve birikimi köreltme, sınıf mücadelesinin boyutlarını güdükleştirmeye, geniş ama ham bilinçlerin yanlış mecralara kanaliz edilmesine yönelik girişimlere sosyalistler alet olamazlar. Bu, yapılmayacak iş.

## HALKTA NE VAR, NE YOK?

Yapılmayacak işler, yapılması gereken işleri de ortaya çıkarıyor. Ancak yapılması gereken işler konusunda da bir noktaya dikkat etmek gerekiyor: Yapılacak işleri yapacak güçte olanlar var, olmayanlar var. Hiç bir iş yapamayacak kadar güçsüz ve örgütsüz olanlar, her zaman yapılması gereken işleri, yapılmaması gereken iş olarak göstermeye çalışırlar.

Seçim çalışmaları boyunca, Türkiye İşçi Partisi



# KADELESİDİR



geniş işçi-köylü emekçi kesimlerine ulaştı. Geniş halk yığınlarında neyin kök saldığını, neyin hiç bir etkisi olmadığını bir kez daha açık seçik gördü.

Türkiye İşçi Partisi, yüzlerce kahve toplantısı yaptı. Köylere gitti. Miting yaptı. Kahve toplantılarında, köylerde, mitinglerde görülenler oldu, görülmeyenler oldu.

Geniş emekçi yığınlarında "son bir ümit olarak CHP'nin desteklenmesi" görüşü var. Ancak "ileri bir demokratik düzenin ön koşulu olarak CHP'nin desteklenmesi" yok. Böyle bir "bilinç" in geniş işçi ve emekçi yığınlarında izi bile yok.

Geniş emekçi yığınlarında kapitalizme karşı, sömürüye karşı ve sosyalizmden yana ham bir bilinç var. Ancak ne daha önce, ne de seçimler döneminde bu bilinci geliştirmeye Türkiye İşçi Partisi dışında kimse gelmemiş. Kendilerine etiket takarak "ortodoks" ya da "bilimsel sosyalist" olduklarını sanan tabela partilerinin buralarda adı bile bilinmiyor. Çark Başak biliniyor.

Geniş emekçi yığınlarında sosyalizme, sosyalist ükkelere karşı bir sempati var. Ama kimsede "bazı sosyalist ülkelerin revizyonist ve sosyal faşist oldukları" izlenimi yok. Bunları söyleyenler, üniversite kantinlerinde ve demokratik kitle örgütleri kongrelerinde konuşurlar. İşçi ve emekçilerin arasında gelemezler.

Geniş emekçi yığınlarında 12 Mart döneminin baskına, zulmüne, idamlarına karşı derin bir öfke var. Ancak kimsede "foco" merkezleri kurulduktan sonra "kırdardan şehirlerin kuşatılması" inancı yok. Böyle şeyleri yazanlar, yazdıklarını geniş kitlelere aktaramırlar.

## KUYRUKÇULUK, ÇARESİZLİĞİN SONUCUDUR

Şimdi çok açık ortada değil mi? Kağıt ve mürekkep harcama rekoru kırıldık halde, "devrimcilerle halkın suda balık gibi içmesi" gerektiğine yillarlar yazdıkları halde halkla aralarındaki ilişki balığın kavakla ilişkisini aşmayanlar nasıl ve neyle halkımıza sosyalizmi anlatacaklar? Güçleri bu kadar olanların "CHP'yi desteklemek" ten öte yapacakları ne var?

Maoculuktan, goszmeden bile daha az etki sahibi olanlar var. Hergün yazıp çiziyorlar. Gazeteleri, dergileri var. Boyuna iman tazeliyorlar. Sosyalizm adına, "ileri bir demokratik düzen için CHP'nin desteklenmesini" istiyorlar. Örgütleri yoksa, kişilerin adları bilinmiyor. Yazılarını dnyan okuyamırlar. Örgütleri varsa, halk bunları duymamış. Bilmiyor. Kendi güçsüzlük, örgütsüzlük ve çaresizliklerini, bunun doğal ve kaçınılmaz sonucu olan kuyrukçuluklarını örnek için her gün utanmadan yazıyorlar. "Sosyalist birlikimin CHP'ye verilen oylarda yansıma bulacağından" söz ediyorlar. Yüzleri hiç kızmadan Ecevit mitingleri ile teselli buluyorlar. Yine hiç sıklımadan CHP'nin İzmir mitingini "1 Mayıs'a verilen cevap" olarak göstermeye çalışıyorlar. Kısaca kendi güçsüzlük ve çaresizliklerini, dışarıdan aldıkları yardımla düğün yaparlar gibi örtmeye çalışıyorlar.

## HAREKET, YENİ BİR İVME KAZANACAK

Türkiye'de sosyalist hareketin, sosyalizmin gelişiminin belirli dönemec noktaları var. Sosyalist hareketin gelişiminde dönemec noktaları her zaman seçim dönemlerine ve seçim sonuçlarına çalışmıyor. Sosyalist mücadelenin toplumsal hayatın her alanında verilen bir mücadele olması, seçim dönemlerini ve seçim sonuçlarını, tek başlarına sosyalist hareketin dönemec noktalarını belirleyen olgular olmaktan çıkarıyor.

Ancak bu, seçim çalışmalarının ve sonuçlarının büyük önem taşımasını anlamına da gelmiyor. Tersine, belirli dönemlerde sosyalist hareketin gelişiminde seçim çalışmalarını ve sonuçları sosyalist hareketin daha sonraki gelişiminde etkili bir rol oynuyor.

Türkiye'de 1977 seçimleri, sonuçları ne olursa olsun, yapılan çalışmalarla, geniş yığınlarla oluşturulan

düşüncelerle sosyalist hareketin yeni bir ivme kazanması için gerekli temelleri oluşturuyor. Türkiye İşçi Partisi'nin seçim çalışmaları, Türkiye'de sosyalist hareketin bundan böyle yükselinecek temel basamaklardan birini oluşturacak.

Çünkü Türkiye İşçi Partisi'nin 15 ilde yürüttüğü seçim çalışmaları en başta sınıf gerçeğinin halkımız tarafından daha net, daha açık bir biçimde kavranmasında büyük bir adım oldu. Birlerce işçi ve emekçinin katıldığı kahve toplantıları ve mitingler, milyonlarca kişiye ulaşan radyo konuşmaları, sınıf gerçeğinin, sınıf mücadelesinin ve sınıf mücadelesinin hedefi olan sosyalizmin geniş kitlelere ulaştırılmasının temelleri oluldu.

## SINIF GERÇEĞİNİ ANLATMAK

Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın 31 Mayıs tarihli radyo konuşmasının bir bölümünde şöyle diyor:

"Bir kez sınıf gerçeği ile bakıldı mı, bütün meseleler nasıl aydınlanır. Şimdiye kadar değişik adlı bir çok partinin iktidar olmasına karşın, yaşamımızda bir şeyin değişmemesinin nedeni burada, hepsinin iktidardaki sermaye sınıfının partisi olmasında. Gerçek bu kadar basit."

İşçiler ve emekçiler, kapitalizm-sosyalizm anlatıldıkça, sınıf mücadelesi anlatıldıkça gerçeği anlıyor. Dün, sosyalistlerin toplantılarında en çok "şapka" soruldu. "Devlet köleliği" soruldu. "Din iman" soruldu. "Mülkiyet düşmanlığı" soruldu. Bugün, halk bunu aşmış durumda. Halk bir sosyalistlerin çalışmaları ile, iki kendi gördükleri ve sezdikleri ile bunları aşmış durumda. Şimdi kitlelere sınıf gerçeğinin daha başka, daha ayrıntılı boyutlarını anlatmanın zamanı. Sosyalistler, bu zamanı değerlendiriler. Sosyalistler, bu zamanı burjuva partilerinin kısır kanallarına peşkeş çekmediler. Hem birikimi bir adım daha ileri götürdüler, hem de kendileri bu çalışmalarda çok şey öğrendiler. Sınıf mücadelesi içinde, işçi ve emekçi yığınların içinde piştiler.

Kitlelerle sosyalistler arasında, seçim çalışmaları dolayısıyla yoğunlaşan ilişki, sosyalist hareketin bundan böyle atacağı adımları için sağlam bir temel oluşturacak. Bu, sosyalist hareket için başlıbaşına büyük bir kazanım oluşturuyor.

## CHP'NİN BOYUNU AŞAN BİRİKİM

"Şapka", "din iman" aştıldı. Çoaktan aştıldı. Türkiye İşçi Partileri bir kahve toplantısında enflasyondan, pahalılıktan ve bunların nedenlerinden bahsediyorlar. Bu sırada bir emekçi söz alıyor, şöyle diyor: "Demirel, 'trilyonlara ağzımızı alıştırılalım' diyor. 10 yıl önce etin kilosunu 10 lira idi. Bugün 50-60 lira. Herhalde bu nedenle trilyonlara ağız ve kulağımızı alıştırmamız gerekiyor."

Bir başka kahve toplantısı. Yine bir emekçi söz alıyor:

"Kapitalizmi, sosyalizmi anladık. Kimin hangi düzenden yana olduğunu biliyoruz. Bir de faşizm var.

Bunu da biliyoruz, ama temelleri nedir, nasıl ortaya çıkar bunu tam bilemiyoruz. Bize anlatır mısınız?"

Yine bir başka kahve toplantısında bir memur söz alıyor ve MEYAK kesintilerinin yatırım yapıp kâr etmek isteyen patronlara kredi adı altında devlet tarafından peşkeş çekildiğinden söz ediyor.

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Ancak Türkiye'de sosyalist hareket tarafından alınıp daha ötelere götürülmesi gereken, örgütlenmesi gereken birikimin boyutları hem emekçilerle de ortaya çıkıyor. Seçim çalışmaları, hem bu birikimin boyutlarının daha iyi kavranması, hem de geliştirilip daha ileri hedeflere yöneltilmesi açısından zengin bir deney birikimi sağladı. Sosyalistlerin önündeki görevi büyük bir açıklıkla ortaya koydu.

Aynı zamanda bir başka gerçeği daha ortaya çıkardı: İşçi ve emekçi yığınlarındaki birikimin CHP'nin boyunu aşan bir niteliğe sahip olduğunu gösterdi. Bu birikim CHP kanallarında hapsetilmesinin ne kadar büyük bir tehlike olduğunu kanıtladı. Birikimin boyutlarının şu ya da bu gerçeğe ile CHP kanallarında "şimdilik" hapsetilmesini savunanlar sınıf mücadelesine ne denli ihanet içinde olduklarını vurguladı.

## KORKAKLAR VE BAŞIBOZUKLAR

Türkiye İşçi Partisi, seçim döneminde, sınıf mücadelesine yeni boyutlar kazandırmak için var gücüyle çalıştı. Türkiye İşçi Partisi, sınıf mücadelesinden kaçmadı. Sınıf mücadelesinden kaçmadığı için de sınıf mücadelesi kaçkınlarının gerekçeleri yüzleri ve kitleler içinde etkisizliklerini bir kez daha gördü.

Sınıf mücadelesi kaçkınları genel olarak iki kategoriye ayırıyor. Her bir kategori kendi özel çelişkisinden muzdarip.

Birinci kategoridekilerin özelliği, kariyer düşkünlüğü ile korkaklıkları arasındaki çelişki. Kariyerizmin batığındalar. Ama çok da korkaklar. Korkaklıklarını dün sıkıyönetim mahkemelerinin karşısında nedamet getirerek gösterdiler. Bugün "teorik" gerekçelerle "iktidar adayları" bir partinin arkasına sığınarak gösteriyorlar.

İkinci kategoridekilerin çelişkisi, kariyer düşkünlükleri ile örgütsüzlük ve güçsüzlükleri arasında. Kariyerizmin batığındalar, öne geçmek istiyorlar. Ama öne geçmek için ne kişisel ne de örgütsel güçleri var. Kitlelere uzanacak silahtan, yani örgütten yoksunlar. Kariyerizimleri için tek umut var: Güçlü olanların güç kaybetmesi. O zaman göreceli olarak güçleneceklerini umuyorlar.

Avuçlarını yalayacaklar. Yıllardır avuçlarını yalayıyorlar.

Çünkü sosyalist hareket çöktürülemez. Çünkü sosyalist hareket gücünü, kök saldığı işçi ve emekçi yığınlardan, titizlikle izlediği bilimsel sosyalizmin ilkelereinden alıyor. Bunların ikisinin sağlam bir örgüt çatısı altında kaynaştırılmasından alıyor. Seçim çalışmaları, bu kaynaşmayı daha da pekiştirdi. Sosyalist hareket, örgütü ile, kadroları ile, yığınlarla olan bağları ile, daha ileri bir adım attı. Pusudaki bekleyenlerin beklentileri boşuna.



BULGARİSTAN'DA BİR GÜN DE GEÇİRSE HEMEN GÖZLENEBİLECEK BİR GERÇEK VAR. BULGARİSTAN, BİLİMSEL SOSYALİZME BİRLİKTE YAŞIYOR. BULGARİSTAN BİLİMSEL SOSYALİZMİN İŞİĞİNDE GELECEĞE BAKIYOR. BULGAR HALKI DA ÖYLE. BULGAR HALKI DÜNÜNÜ, BUGÜNÜNÜ VE GELECEĞİNİ BİLİMSEL SOSYALİZMİN İŞİĞİNDE DEĞERLENDİRİYOR. BİLİMSEL SOSYALİZMİN İLKELERİ, BULGAR HALKI İÇİN GÖSTERİŞ AMACIYLA YİNELENEN KLİŞELER DEĞİL. GÜNLÜK YAŞAMLARININ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN VE GELECEKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE GÜÇLÜ BİR REFERANS KAYNAĞI. BULGAR HALKI BU KAYNAKTAN YARARLANMASINI BİLİYOR.

## METİN ÇULHAOĞLU

Bulgar Sendikalar Merkez Konseyi Ekonomi Bölümü başkanı Tasev sağında oturuyor. Uzunca süren bir görüşmenin sonuna gelmiştik. Tasev'den son olarak özgeçmişini anlatmasını rica etmiştim. 17 yaşında Genç Komünistler birliğine katılan, Bulgaristan'ın kurtuluşu ve sosyalizmin kuruluşu mücadelesinde 32 yıllık bir deneyime sahip olan Tasev, sanırım duygulanmıştı geçmişini anlatırken. Sözlerini, geçmişini ve bugünkü konumunu kaynaştırarak şu cümlelerle bitirdi:

"Yoksul bir ailenin çocuğu olarak, küçüklüğümde bu yana hep öğretmen olmak isterdim. Sonra Lenin'in sözlerini hatırladım: 'Senâhitalar, sosyalizmi öğretsin her okuldur.' İçtiğimle, gençlik hedeflerim bu noktada kaynaştı. Bir işçi olarak, bir sendikacı olarak, öğretmenim aynı zamanda."

### BULGAR HALKININ GÜÇLÜ SİLAHI

Tasev Bulgaristan'da tanışıp görüştiğim ilk yetkililerdendi. Yaptığımız görüşme, Bulgaristan'daki gezimin ikinci gününe rastlıyordu.

Bulgaristan'da bir hafta... Yola çıkarken belirli bir endişe vardı kafamda. Bir hafta kusa bir süre. Bir haftada ne öğrenebilirdim? Bulgaristan'ın bir ölçüde de olsa tanıyabilmek için bu süre yeterli olacak mıydı?

16 Mayıs sabahı, Tasev ile konuşuktan sonra Bulgaristan'ı tanımak için bu süremi yeterli olabileceği kafamda netleşti. Gerçekten de Bulgaristan'ın Bulgar halkını kısa bir sürede de tanımak mümkündür.

#### Niçin?

En başta şu nedenle: Bulgaristan için, Bulgar halkı için bilimsel sosyalizmin ilkeleri, bilimsel sosyalizmin klasikleri çok gerilerde kalmış kışletler ve kişiler değildi. Bulgar halkı, sosyalizmin kuruluşunda ileri admlar atarken, bilimsel sosyalizmle, bilimsel sosyalizmin ilkeleriyle ve bilimsel sosyalizmin kurucularıyla birlikte yaşıyordu. Günlük yaşamın her alanında, inanlar, bugün bir kılavuz olarak kullandıkları, yarınkı hedefler için ise bir an bile gözden uzak tutmadıkları bir ideoloji ile, bilimsel sosyalizm ile uğruyorlardı. Bulgar insanının düşünce mayasında bir "din" olarak değil, dini anlatan, bugünü açıklayan ve yanni bugünden gösteren bir biçim olarak bilimsel sosyalizm vardı.

Bulgaristan'ın ve Bulgar halkını tanımak, süre bir hafta da olsa, bunun için kolay. Bilimsel sosyalizmin ilkelerinin günlük yaşamda en somut biçimi ile ortaya çıkması, Bulgaristan'ın tanımada, Bulgaristan öğrenmede büyük kolaylık sağlıyor.

Tasev, bir örnekti. Tasev örneği tek başına da yeterli olabilir. Ancak Bulgaristan'ın insanları genellikle bir Tasev. Umutluluk için değil, belirli bir amaçla, bilgilik aşkına değil yerli yerinde ve inancarak Markatın, Lenin'den, Dimitrov'dan alıntılarla konuşuyorlar. Bunları günlük yaşamlarıyla bağlayabildikleri için, yıllarca önce söyleneleleri bugünkü yaşamın ile somutlayabildikleri için "kitaplardaki işçiler", Bulgaristan'da fabrikalarda, sendika binalarında, tarlalarda ve sokaklarda görülebiliyorsunuz.

Dikkatli olanlar için, bir konuşmada, bir günlük bir gezide, bir akşamık içki sohbetinde kolayca edinilebilen bir izlenim bu.

### RESİMLER, İNSANLARI DEĞİŞTİRMEZ. İNSANLARDAKİ DEĞİŞİKLİĞİ YANSITIR

Doğrusu, önceleri biraz yadırgamıştım. Adın başı bilimsel sosyalizmin kurucularının ve eylemcilerinin dev resimleri... Her fabrikada, her işyerinde sosyalizmin ilkelerini, enternasyonalizmi simgeleyen panolar, boş duvarları renkli resimlerle süslenen binalar...

Aklıma bir an Maoculuk geldi. Resimleri, afişleri panoları görünce böyle bir çağrışım doğdu. Bulgaristan'da sosyalizmin maddi temelleri ve bu temellerin sağlanılış konusundaki izlenimlerim ise daha sonraları pekişti. Üretici güçlerin gelişmesini, yani sosyalizmin maddi temellerinin sağlanılışını gördükçe, resimler, panolar yerli yerine oturmaya başladı. Bulgaristan'da sosyalizm, maddi temele önem vermeden "insanları değiştiremeyin" hedeflemiyordu. Sosyalist toplumun, düşüncesi ile, insanlara yaklaşımı ile, emeğe saygısı ile yarattığı ve geliştireceği yeni insan tipinin maddi temeli fabrikalarda, tarlalarda, kırsacı üretim alanında yatıyordu. Panolar, resimler bu maddi temelin dışı vuran somut sonuçları, birer yansıması idi yalnızca.

### İŞÇİ KOYLU BERABERLİĞİNİN VE TARIMDA SOSYALİZMİN KURULUŞUNUN MADDİ TEMELLERİ

"Kooperatif Köy" gazetesinin editörlerinden Zagorski ile konuşurken sosyalizmin maddi temelleri konusunda daha net görüşlere ulaşmak mümkün oldu.

"Kooperatif Köy", Tarım ve Gıda Bakanlığı'nın günlük organı. 25 yıldır çıkıyor. Bugünkü tirajı 330.000

Zagorski, Bulgaristan'da tarım kesiminde sosyalizmin kuruluşuna ilişkin ilginç bilgileri ve istatistikleri veriyor.

Zagorski konuşurken, Bulgaristan'da anti faşist, sosyalist mücadelenin tarihini hatırlıyor. Belki de dünyada sosyalizmin kurulduğu hiç bir ülkede, işçi-köylü beraberliği, işçiler ve köylüler arasındaki birlik ve diyalog, tarihsel olarak Bulgaristan'daki kadar sağlam temellere oturmuştu.

Birinci dünya savaşında Bulgar köylüleri, Komünistlerin çağırısına uyarak orduyu terk ediyorlar. 1922'deki anti faşist ayaklanmada işçiler ve köylüler omuz omuza mücadele ediyorlar. Faşizmin baskı döneminden Bulgarların çok sık kullandıkları bir deyimle "işçilerin ve köylülerin kanı birlikte akıyor." Ve Bulgaristan'da faşizmin yenilmesinden sonra, köylüler, gönüllü olarak toprak ve mallarının kooperatiflere topluyorlar. Sonra yine gönüllü olarak kooperatiflere katılan toprakları karşılığında kendilerine verilen kırıdan vazgeçiyorlar.

Zagorski konuşurken bunları düşünüyorum. Hemen soruyorum:

"Sanırım Bulgaristan'da sosyalizmin kurulmasında, işçi-köylü beraberliğinin sağlam temellere oturmasında bu tarihsel birliğin ve beraberliğin büyük katkısı oldu."

Zagorski başını sallıyor. Ancak hemen arkasından ekliyor:

"Evet, ancak tarımda sosyalizmin kurulması, işçi-köylü beraberliğinin maddi temellere oturması ve geliştirilmesi, yalnızca tarihsel deneyeler ve "düşüncülerini değiştirilmesine" bağlanamaz. Bu, çok eksik, çok yanlış olur."

# BULGARİSTAN BİRLİKTE



BULGARİSTAN'DA ADIM BAŞI BİR PANOYA, HEYKELE, DUVAR RESMİNE RASTLANIYOR. BULGAR HALKI GELECEĞİNİ, GEÇMİŞİNİN İŞİĞİNDE VE GEÇMİŞİNİN ALDIĞI GÜVENLE GÖRÜYOR. DİMİTROV'UN MEZARININ HEMEN ARKASINDA, BİR BİNANIN DUVARINDA, BULGARİSTAN'IN, SOSYALİST SİSTEMİN DÜNDÜ, BUGÜNÜ YER ALIYOR. BULGAR HALKI NEREDEN NEREYE GELDİĞİNİ ÇOK İYİ BİLİYOR. PANOLAR, RESİMLER, HEYKELLER YALNIZCA BU BİLİNCİN DİŞİ YANSITILMASI.

Zagorski devam ediyor.

"... Tarımda sosyalizmin kuruluşu, işçi-köylü beraberliğinin en sağlam temellere oturması, ancak sanayi proletaryasının bir modelinin tarım kesiminde de ortaya çıkması ile mümkündür. Bu nasıl sağlanır? Bunu sağlamanın tek yolu, tarımda üretici güçlerin gelişmesi, yoğun bir mekanizasyonun sağlanmasıdır. Daha somutu şöyle: Tarımda üretici güçler ne kadar gelişirse, el emeğinin yerini ne kadar büyük ölçüde makineler alarsa, bu makineleri kullanan emekçilerin sayısı da o kadar artar. Bu makineleri kullananlar, artık köylü değildir. Tarım kesiminde çalışmaktadırlar, ama köylü değillerdir. Onlar, sanayi proletaryasının tarım kesimindeki temsilcileridir. Tarımda sosyalizmin kuruluşu, işçi köylü beraberliğinin pekiştirilmesi ancak bu temel üzerinde, yani bu maddi temel üzerinde sağlanabilir."

### TRAKYA VADİSİNİN SICAGINDA MAKİNALAR VE İNSANLAR: AYNI HEDEFİ DOĞRU

Zagorski ile konuşuktan üç gün sonra Filibe'deyim. Filibe yakınlarında Novo Cricum'da bir kooperatif çiftliği ziyaret ediyoruz. Bulgarlar bu çiftliklere "tarım sanayi kompleksi" adını veriyor.

Novo Cricum kompleksi, Bulgaristan'daki yüzlerce kompleksten biri. Trakya vadiğinde. Trakya vadişinin güneyinde, uzakta bir siliyet halinde Rodoplar uzanıyor. Arkanızı Rodoplara vardığınızda kuzeye doğru dümdüz uzanıyor Trakya vadişi. Novo Cricum kompleksi, bu verimli vadiye yer alan işletmelerden biri.

Bulgar tarımındaki yüksek mekanizasyon düzeyini Cricum'da da hemen

görmek mümkün. Cricum, sebze ve meyva üretiminde ihtisaslaşıyor.

Hava çok sıcak, bulduğumuz tarlada yoğun olarak kadın emekçiler çalışıyor. Hepsinin başında bir örtü. Ama yüzleri güneş yanığı. Güler yüzlü Bulgar kadın emekçilerinin beyaz dişleri inci gibi parlıyor. Aralarında konuşuyor, şakalaşiyor ama işlerini bir olsun boşlamıyorlar.

Bulgar emekçileri dikimdedirler. Büyük bir aracan geniş arkağında kendilerine ayrılan yerlere oturmuşlar, neş içinde ve birbirleri ile şakalaşmaya hiç ihmal etmeden dikimi sürdürüyorlardı. Az sonra uzaklaşarak gözden kayboldular.

Bulgaristan tarımında, yüksek mekanizasyon sonucu, 115.845 makinist çalışıyor. Kadınların dikim yaptıkları aracı kullanan makinist bakırovur. Mavi tulumlu bir işçi. Zagorski'nin söylediklerini hatırlıyorum: "Tarım kesiminde sanayi proletaryasının bir örneğidir, bizzat kendisini oluşturur..." Aracı kullanan makinist, bunlardan biri. Makinist ise emekçi köylü kadınlardır, aynı makine ile birlikte çalışıyorlar Üretim aracı, işçiyi ve köylüyü birleştiriyor. Her ikisi de kendilerinin daha iyi besleyen, emeklerinin boşa harcanmaması önleyen bir araç karşı, aynı dikmek ve aynı tizlik içinde çalışıyorlar...

### TARIM KESİMİNDE SOSYALİZMİN KURULUŞU: GÜÇLÜ BİR ÖRNEK

Tarım Sanayi kompleksleri üzerinde daha çok durmak gerek. Az ötedeki tarlada olgunlaşmış çikletleri her birlikte tadarken Zagorski'nin anlattıklarını düşünüyorum.

Bulgaristan'da kooperatif hareketi, köklü bir geçmişe sahip. Ancak, 1944



# HALKI BİLİMSEL SOSYALİZMLE YAŞIYOR

Yıldan sonra, tarım kesimindeki gelişmeler hızlanıyor. Zagoraki'nin bir parça 60%'ünü gerek söylediği gibi: "Lenin'in kooperatif planı, 1944 yılından sonra Bulgaristan'ın özel koşulları dikkate alınarak uygulamaya sokuluyor".

1944-1958 arası Bulgaristan tarımında sosyalizmin kuruluşunun ilk aşaması. Bu dönemde oluşturulan 3457 kooperatif toprakların %93'ünü kapsıyor.

Ancak Bulgaristan, küçük bir ülke. Yaklaşık 3500 ayrı kooperatif, tarımsal üretimin dağılımına yol açıyor ve gelişmiş teknolojinin, makinalaşmanın tarım kesiminde de yerleşmesini engelliyor.

1958 yılından itibaren kooperatifler, işletme verimliliği ve mekanizasyon kustaaları göz önüne alınarak kendi aralarında birleştiriliyor. Bu sürecin sonucunda sayılan 976'ineiyor.

Bu aşama ile birlikte, tarımda sosyalizmin kuruluşunda önemli bir adım atılmış oluyor. Makinaları, el emeğinin yerini alması yoğun bir biçimde sürüyor bu dönemde. Mekanizasyon, ihtisaslaşma ile birlikte gidiyor. Yine bu dönemde, hektar başına yapılan 30 000 levahlık harcama, 59 000 levaya çıkarılıyor.

Novo Cricum'da tarlada çilek yerken şunu biliyordum: Bu çilekler, Novo Cricum'dan yalnızca çilek olarak çıkmayacak. Bunların bir bölümü reçel olarak, konserve olarak paketlenmiş, konserveleştirilmiş olarak çıkacak.

Tarım sanayi komplekslerinin önemli özelliklerinden biri de bu.

1970 yılında Bulgaristan Komünist Partisi hayati bir karar veriyor: Tarım Sanayi Komplekslerinin kurulması kararı.

Tarım sanayi kompleksleri, devlet kooperatifleri ile emek kooperatiflerinin birleşmesinden oluşuyor. Tarım sanayi komplekslerinin kurulmasında iki entegrasyon süreci var:

Önce yatay entegrasyon aşaması geliyor. Burada önemli olan, üretimin sanayi temeli üzerine oturtulması. El emeğinin yerini, makine alıyor. İşletme büyüklüğü buna paralel olarak artıyor. Mekanizasyon, ihtisaslaşma ile birlikte gidi-

yor. Örneğin bugün Bulgaristan'da domuz yetiştirme ihtisaslaşan 39 çiftlik var. Yalnızca bu 39 çiftlik var. Yalnızca bu 39 çiftlik, eskiden bütün ülkede üretilen domuzdan daha çok domuz yetiştiriyor.

Dikey entegrasyon, yatay entegrasyon ile birlikte yürüyor. Dikey entegrasyon, ürünlerin çeşitli sanayi aşamalarında işlenmesi anlamına geliyor. Örneğin Novo Cricum'un çilekleri, çiftlikten yalnızca çilek olarak çıkmıyor, reçel olarak, şurup olarak çıkıyor. Yine domatesler tenekelenmiş salça olarak çıkıyor Cricum'dan. Sofya'daki bir tüketici, süpermarkete gittiğinde, Cricum'da, Purvetes'te ya da bir başka komplekste son aşamasına kadar işlenen bir ürünü satın alıyor.

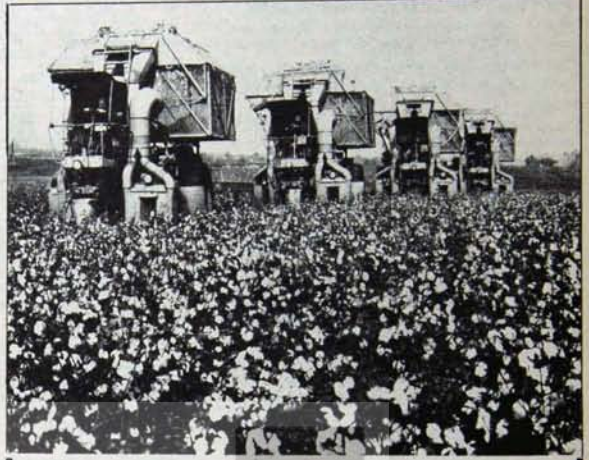
## KENT-KÖY AYRIMI ORTADAN KALKIYOR

Bilim üretim merkezleri ile, Devlet araştırma enstitüleri ile tarım sanayi kompleksi Bulgaristan ekonomisinde önemli bir yere sahip. Bugün, bu kompleks, toplam ulusal gelirin %29'unu oluşturuyor.

Tarımda sosyalizmin kuruluşu ile birlikte, kent-köy ayrımının Bulgaristan'da bitmesi ile ortadan kalktığını görebilmek mümkün. Bugün tarım sanayi kompleksinde çalışan bir karı kocanın aylık ortalama geliri 300 levanın üzerinde. Kişi başına aylık gelir, ortalama olarak 140-150 leva civarında.

140-150 leva nedir? Bulgaristan'da yüksek tahsilli bir devlet memuru da ayda ortalama bu kadar alır. Ücretler hakkında bir fikir sahibi olabilmek için sunları bilmek yeterli:

Eğer bir Bulgar emekçisi kirada oturuyorsa, 2 odalı ve salonlu bir ev için yakit dahil, aylık ücretinin yaklaşık 1/12'sini öder. Eğer yiyeceğini tarım sanayi kompleksindeki bir kantinden temin ediyorsa, yemek ve kahvaltı ihtiyacı için günlük ücretinin 1/15'ini öder. Bulgaristan'da tarım ve sanayi kesimindeki ücret farklılıklarına sınıra yakındır.



TARIM KESİMİNDE, SANAYİ PROLETARYASININ BİR MODELİ YARATILMADIKÇA, TARIMDA SOSYALİST KURULUŞUN VE İŞÇİ KAYLA BERABERLİĞİNİN TEMELLERİ SAĞLAMA ALINAMAZ. BUNU BOŞLAR MANIN YOLU İSE TARIMIN YÜKSEK DÜZEYDE MEKANİZASYONUNUN GEÇİYOR. TARIM KESİMİNDE İLERİ MAKİNELERİ KULLANAN KİŞİ, SANAYİ PROLETARYASININ TARIM KESİMİNDEKİ TEMSİLCİSİDİR.

\* Bulgar tarım emekçilerinin sendikası Tarım Emekçileri Sendikası. Ancak daha sonra tarım sanayi komplekslerinin kurulması sonucunda tarım emekçileri ile besin işçileri arasındaki birliğin maddi temelleri doğuyor. Çünkü tarım sanayi kompleksinde çalışanlar, aynı zamanda (ürünlerin işleme sürecinde) bir besin işçisidir. Bunun üzerine Tarım İşçileri Sendikası, Besin İşçileri sendikası ile birleşerek tek bir sendika oluşturuyor.

## 71 YAŞINDA BİR MİLİTAN

Bulgaristan'da tarım kesiminin kısa bir panoraması böyle...

Bulgaristan'da tarım kesiminde atılan bu adımlar, kazanılan bu başarılar, hiç kuşkusuz politik bir temele dayanıyor. Bu politik temelin özü, süreç içerisinde, zaman zaman yanlışlar sonucunda anlaşılacak gerçekler, bilimsel sosyalist ilkelerin Bulgaristan koşullarında hayata geçirilmesi, işçi sınıfı ile köylülük arasında sağlanacak bir diyalogun kurulması olacaktır.

Bulgar Çiftçi Birliği Daimi Komite sekreteri Nicolai Georgiev ile konuşurken bu birlik ve beraberliğin tarihsel kökenlerine, Georgiev'in kişisel yaşantısına inmek mümkün oldu.

Georgiev 71 yaşında. Türkiye'deki emekli subayları andırıyor biraz. Kalın ve uçları yukarı kıvrılmış kaşları var. İçkisini yudumlarken gülümseyerek anımsıyor:

"1922 yılında 16 yaşında Çiftçi Gençlik teşkilatına katıldım. Daha sonra Komünist voldaşlarla birlikte anti faşist ayaklanmaya katıldım. Onlarla birlikte devüştük faşizme karşı..."

İçkisinden bur yudum daha alıyor ve ekliyor:

"Gençliğimde insanların faziletinin artması için meyhanelerin kapatılmasını tek çözüm yolu olarak gördüm. Meyhanelerin kapatılması için mücadele hareketine katıldım. Daha sonra, komü-

nistlerle ilişki kurduğuk, insan faziletinin temelinde emeğin ve emeğe saygının yattığını anladım. Bir bakıma, çok daha realist oldum..."

71 yaşındaki Georgiev yazdığı yazılardan dolayı faşizm döneminde 3 kez hapse girmiş. 1942-44 yıllarında da merkez kampında geçirmiş. Deneyimlerini ve bilgilerinin şöyle özetliyor:

"Çiftçiler de sömürüye karşı idiler. Komünistler gibi. Ancak çiftçiler sömürünün sona ereceği düzen olarak 'emek medeniyeti' gibi utopyalar peşinde koştu. Bu politik farklılıklar uzunca bir süre yararlanmasını bildi. Oysa gerek işçileri, gerekse bizleri yani köylüleri sömürün bir ve aynı sınıf idi: Burjuvazi. Mücadele deneyimi içinde, gerçekleri gördükçe, burjuvaziyi tanıdıkça, çiftçilerin ayakları da yere basmaya başladı. Bugün, Çiftçi Birliği'nin bir temsilcisi olarak Komünist Partisi ile birlikte sosyalizmi kurmayı baş görevim sayıyorum. Bu mücadelede komünistlerle yakın ilişki içindeyim ve omuz omuzayız."

Gençliğinde insanlığın kurtuluşu için meyhanelere karşı savaş açan, faşizme karşı demokrasi için komünistlerle birlikte dövuşen, yıllarını hapislerde geçiren 71 yaşındaki Georgiev, soylu uğraşını ve bu uğraşındaki eğitimini, komünistlerle işbirliğinin sonuçlarını, sanki şu sözlerle somutluyor:

"Köylülerle işçiler arasında diyalektik bir ilişki vardır. İkisi arasındaki zıtlıklar diyalektik bir sentezle çözümlenebilir. Bulgaristan'da çözümlenmiştir. Bu diyalektik sentez, Vatan Cephesi'dir. Vatan Cephesi içindeki birlik ve sosyalizmin kuruluşu için omuz omuz verilen mücadeleye, bu sentezin ta kendisidir."

Tasev'in Lenin'den alıntılarla geçmişini açıkladığı gün, yaşlı bir Bulgar köylüsü, Nicolai Georgiev, yine tam yerine oturarak diyalektikten bahsediyordu.



TARIM SANAYİ KOMPLEKSLERİ, TARIMDA SOSYALİST KURULUŞUN, BULGARİSTAN KOŞULLARINA DAYALI ÖZGÜN BİR BİÇİMİ. TARIM SANAYİ KOMPLEKSLERİNDE DOĞANIN KOŞULLARINA TERKEDİLMİYOR HİÇ BİR ŞEY. TARIM SANAYİ KOMPLEKSLERİ, İNSANIN MUTLULUĞU VE GELİŞİMİ İÇİN DOĞANIN KONTROLÜNÜN, DOĞADAN İNSAN EMEĞİ İLE AZAMI BİÇİMDE YARARLANMANIN SOMUT ÖRNEKLERİNİ SERGİLİYOR.

GELECEK SAYIDA: BULGAR İŞÇİ SINIFI, SOYLU MÜCADELESİNİN ÜRÜNLERİNİ TOPLUYOR



# ANTI KOMÜNİZM

## STEPAN MOÇKİN

Kapitalizm bütün güçlerini insanlığın toplumsal ilerlemesinin karşısına çıkarmakta, mevzilerini güçlendirmeye ve yitirdiklerini geri almayı çalışmaktadır. Fakat açık bir perspektif önermekten de acizdir. Bu yüzden emperyalist burjuvazinin propaganda aygıtı herşeyden önce kusursuz serpilme durumundaki yeni toplumu karalamaya, halklarının gözünde sosyalizmi, onun iç ve dış politikasını küçük düşürmeye yönelmiştir.

Burjuva propagandası bu amaçla, altmış yıldan beri uydurduğu çeşitli efsaneleri kullanmaktadır. Bu efsanelerin içeriği değişmekte -sosyalizmin şaşırıctı ileriyeşi karşısında başka türlü olamazdı- ancak temel amaç her zaman aynı kalmaktadır: Batı dünyasının kamuoyunu Sovyetler Birliği'ne güvenilemeyeceğine ve hele bu ilkeyle ciddi bir işbirliğine hiç girilemeyeceğine inandırmak.

Her defasında, uydurulan savlardan sadece birinin yeğlendiği görülmektedir. Günümüzde "Sovyet askeri tehdidi" efsanesi revactadır. Koparılan gürlüti, kırk defa tekrarlanan yalanın sonunda doğru çıkacağı anlayışına dayanmaktadır. Son altmış yılın değişik dönemlerinde antikömünist efsanelerin yaratılışını genel çizgileriyle ortaya koymak, sosyalizmin düşmanlarının uydurmalannın çelişkilerini ve budalalığını açıkça sergilemeye yetecektir.

### "BOLŞEVİK DENEYİNİN TEMELSİZLİĞİ" EFSANESİ

Sovyet devletin ilk dış politika belgesi (8 Kasım 1917 tarihli Barış Bildirisi)Leninist barış içinde birlikte yaşama politikasının, zamanın terminolojisini kullanırsak "halkların barış içinde yan yana varılması" politikasının ilkelerini ortaya koymuştu. Sağlam bir barışın olduğu kadar, uluslararası güveniğin, barışın işbirliğinin ve iyi komşulukun garantisinde hükümetlere ve halklara dışın sorumluluğun da önemli koşullarını formüle etmişti.

Sovyetler Birliği zor bir dönemde yaşıyordu: yıkım ve kıtlık, emperyalist savaşın sonuçları, iç karşıdevrimin çevirdiği dolaplar. Bu koşullarda, Sovyet İktidannın barışçı önerileri Batı tarafından ilkesel bir politikanın ifadesi olarak değil, genç sosyalist devletin zayıflığının bir belirtisi olarak karşılanmıştır. Batı'nın birçok siyasal lideri "bolşevikler Rusya'da tutanamayacaklardır" demeye alışmışlardı. Burjuvabasını "Sovyet iktidarı yıkılışının arifesindedir" sözleriyle tempo tutuyordu. Birleşik Amerika'nın Rusya'daki büyükelçisi Francis 7 Aralık 1917'de Dışişleri Bakanı Lansing'e şu raporu iletliyordu: "sovyet hükümetinin uzun süre dayanmasını olanaksız görüyorum."

Emperyalist devletler, barıştan söz edildiğini duymak bile istemiyorlardı. Sovyet ülkesine silahlı kuvvetlerini göndemişler, Rus karşı-devrimini desteklemeye karar vermişlerdi.

Üç yıl boyunca yabancı müdahaleler ve onların çömezleri beyaz muhafızlar, Sovyet ülkesini kan denizlerine boğdular, sanayiini, kent ve köylerini yıktılar. Sovyet Cumhuriyeti'ni açlık kuşatmasına aldılar. Bütün bunlara rağmen, bir gecede yıkılacağı umulan genç sosyalist devlet tutundu.

1920 yıllarının başında uluslararası alanda yeni bir konjonktür oluştu. Lenin bunu şöyle tanımlıyordu: "Bir noktaya kadar, kararsız bir denge gerçekleştirilmiştir. Maddi bakımdan, ekonomik ve askeri düzeylerde son derece zayıf durumdayız; fakat moral açısından, ebette bundan soyut bir morali değil bütün devletlerde bütün sınıfların gerçek güçler dengesini anlamak gerekiyor, en güçlü olan biziz. Olgular bunu kanıtlamıştır. Sözler değil eylemler bunu göstermiştir. Bu gerçek şimdi kanıtlandığı gibi, tarih belli bir doğrultuda geliştiği takdirde bir kez daha kanıtlanacağı kanısındayım."

Emperyalizmin propagandası yine de uzun bir süre "bolşevik deneyinin temelsizliği" plağını çevirmeye devam etti. Sosyalizmin düşmanları sosyalizmin tek bir ülkede, üstelik de savaşın yitildiği, geri ve aç bir ülkede kurulmasının olanaksız olduğunu,

ANTİKÖMÜNİST POLİTİKA YÜZYILIMIZDA ÇEŞİTLİ DÖNEMLERDEN GEÇMİŞTİR. DÜNYA ÖLÇÜSÜNDEKİ GÜÇLER DENGESİ DEĞİŞTİKÇE EMPERYALİZMİN, TEKELCI SERMAYENİN, TÜM SÖMÜRÜCÜ GÜÇLERİN SOSYALİZM DÜŞMANLIĞINDA KULLANDIKLARI YÖNTEMLER DE DEĞİŞMEK ZORUNDA KALMIŞTIR. İKİ SİSTEM ARASINDAKİ YARIŞIN BÜTÜN ALANLARDA SOSYALİZM LEHİNE GELİŞMESİ, ULUSLARARASI İŞÇİSİNİFİ HAREKETİNİN GELİŞİP GÜÇLENMESİ, DEMOKRATİK HAREKETLERİN VE ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELELERİNİN YÜKSELMESİ, ANTİKÖMÜNİZMİN YENİ KILIFLAR İÇİNDE GİZLENMESİ ÇABASINA YOL AÇMIŞTIR. ANTİKÖMÜNİZMİN HER BİÇİMİNİN ARKASINDAKİ DEĞİŞMEYEN ÖZÜ GEREĞİ GİBİ TEŞHİS EDEBİLMEK, BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASI, SOSYALİZM MÜCADELESİNİN DAHA İLERİ KONUMLARA İLERLEYEBİLMESİ İÇİN ZORUNLUDUR. SOVYET YAZARI STEPAN MOÇKİN'İN NİSAN 1977'DE YAYINLANAN "ANTİKÖMÜNİST MİTOLOJİ" ADLI YAZISI, ANTİKÖMÜNİST POLİTİKANIN SON ALTIYI YIL İÇİNDE ALDIĞI DEĞİŞİK BİÇİMLERİNİ İNCELEMEDİR.

halkın ekonomik gelişmenin korkunç yükünü omzalamayacağını, "bolşeviklerin gösterdiği" yolu izlemeyeceğini ileri sürüyorlardı.

Sovyetler Birliği birinci beş yıllık planı gerçekleştirdi. Dnieprogress ve Magnitogorsku kurdu, Moskova'daki otomobil ve Karkov'daki traktör fabrikalarını yaptı. Yeni kentler doğdu: Uzak Doğu ommanlarında Komsomolsk, Kazakistan steplerinde Karaganda, kutup döncesinin ötesindeki tunduralarda Khibinogorsk kuruldu. "Guigant" gibi sovhozlar ve onbinlerce kolhoz yaratıldı. Düşmanlar kuduruyordu. Örneğin İtalyan politikacı Carlo Sforza şöyle diyor: "Rusya bugünkü deneyden daha yoksul, daha aç ve yıkılmış olarak çıkacaktır."

Sovyetler Birliği ile kolektif güvenlik sisteminin oluşturulmasında kararlı olaraksız ediyor, saldırmazlık ve tarafsızlık paktları imzalanmasını öneriyor, evrensel ve tam bir silahsızlanma programı ortaya atıyordu. Emperyalist propaganda ise Sovyetler Birliğinin önerdiği önlemleri yine bir zayıflık belirtisi olarak kulak ardı ediyordu. SSCB, faşist Almanya'nın ve müttetiklerinin yarattığı bir askeri dünya çatışması tehdidine karşı insanlığı uyaran ilk ülke oldu. Batı ise, Sovyetler Birliği'nin, sadece patlak verecek bir savaşın zaferle çıkma umudunu taşımadığı için barıştan yana çıktığını sanarak soruna bakıyordu. Birleşik

Amerika'daki etkili güçler tarafından desteklenen İngiltere ve Fransa'nın yönetici çevreleri, sosyalizmin ülkesine karşı besledikleri sınıf nefretinden doğan korkülke, Hitler saldırısını Doğu'ya, sosyalizmin ülkesine karşı "kanalizme" edebileceklerini umarak yiz kararı Münih anlaşmasını kabul ettiler.

Fakat sosyalizmin düşmanları bir kez daha yanılmırlardı. Yönetici çevrelerin sosyalizme karşı kör nefretleri, Hitler işgalinin ilk kurbanları olan kapitalist Avrupa ülkeleri halkları için bir trajediyle sonuçlandı.

### "KIZIL EMPERYALİZM" EFSANESİ

İkinci Dünya Savaşı sosyalizmin sözde zayıfladığı efsanesinin tutarsızlığını çarpıcı biçimde ispatladı. Sovyetler Birliği sadece Hitler Almanya'sına öldürücü bir darbe indirmekle, kendi özgürlüğünü ve bağımsızlığını savunmasını bilmekle kalmamış, Avrupa ve dünya uygarlığının faşist barbarlardan kurtarılmasına da belirleyici bir katkıda bulunmuştu.

Bu, emperyalizmi, sosyalizme karşı ideolojik sapıtma taktiğini alelacele değiştirmek ve dolayısıyla kendi kavramlar sisteminin gözden geçirmeye zorunda bıraktı.

Savaş sonunda gerici Batı basını "kızıl tehlike", Kızıl Ordu'nun süngüleriyle yapacağı "devrim ihracı"



SOSYALİST SİSTEMİN İNSANLARI GELECEĞE UMUTLA BAKIYOR



# EFSA NELERİ YIKILACAKTIR

kavramları etrafında keskin bir gürültü kopardı. Östelik bu, Sovyetler Birliği'nin Avrupa'nın esir halklarına ve Alman halkına kardeşlik ve yardım elini uzattığı günlerde yapıyordu.

Faşizmin ve Japon militarizminin yıkılması, Avrupa ve Asya'nın birçok ülkesinde sosyalist devrimlerin başarıya ulaşması, sosyalist dünya sisteminin ortaya çıkması, komünist partilerin ve demokratik hareketin sağlanmasında dünyadaki güçler dengesine ciddi bir etkide bulundu.

Bu sırada burjuva propagandası yeni bir efsane imal etti: "Hür dünya"yı tehdit eden "kızıl emperyalizm."

Birleşik Amerika Genel Kurmay'ının tarih departmanının büyük yalan ustaları üzerinde şu sözlerin yer aldığı bir broşür yayınladı: "Bütün hür milletlerin çeşitli istihbarat servislerinin topladığı belgeler, Sovyet Rusya'nın dünyayı fethetme planlarını oluşturduğunu ve bunu sürdürdüğünü göstermektedir. Moskova'da hazırlanan ve basılan askeri harita ve şemalar insanlık tahmininin en büyük komplosunu ortaya koymaktadır. Resmî komünist açıklamalar bu olguları doğrulamaktadır. Bütün komünist öğretmenler ve diğer yayıncılar halkı demokratik devletlere karşı savaşa itmektedir."

1946 başında Moskova'daki Amerikan elçiliğini yöneten G. Kennan Dışişleri Bakanlığı'nda gelecekte Sovyetler Birliği'nin bir müttefik olarak değil, karşısında "kararlı ve uyanık bir frenleme" politikasının uygulanacağı bir düşman olarak görülmesini öneriyordu. Aynı Kennan burjuvaları "Sovyet genişlemesi"nin sahte versiyonlarıyla korkutmak için şöyle diyor: "Sovyetler Birliği Birleşik Amerika ile sürekli bir *uzlaşmanın* (modus vivendi) olamayacağı görüşündedir. Toplumumuzun içi ahengini bozmayı, geleneksel yaşam tarzımızı yok etmeyi, Birleşik Amerika'nın uluslararası saygınlığını parçalamayı arzulanabilir ve zorunlu görmektedir."

Sovyetler Birliği'nin Batı'ya karşı bir saldırı tasarladığı yolundaki bir büyük yalan, Sovyet halkının savaşın korkunç sonuçlarını aşmak, Hitler işgalcilerinin tahrip ettiği ekonomiyi iyileştirmek için elinden geleni harcadığı günlerde ortaya atılmıştı. Bu günlerde SBKP ve Sovyet hükümeti, barışı ve halkların güvenliğini savunma politikasını tutarlı biçimde uygulayarak, uluslararası anlaşmazlık sorunlarının görüşmelerle çözülmesini öneriyor, atom silahının yasaklanması ve silahsızlanma üzerinde sıkı bir kontrolün kurulması hakkında bir anlaşmanın gerçekleştirilmesini ısrar ediyordu.

Birleşik Amerika'nın H. Truman'ın Başkanlığında yeni yönetimi, savaş sırasında gönüllü olarak istenilmiş ortak kararları ve resmî taahhütleri reddederken uluslararası işbirliğini sabotaj etmeye yöneldi. Batı'nın gerici yönetici çevreleri sosyalizme karşı soğuk savaş yoluna açıkça girmişlerdi. Churchill "Hristiyan uygarlığını antikomünist bir haçlı seferine sokmayı" salık veriyordu. Ve bir yıl sonra Truman Kongre'de, Amerikan dış politikasının en büyük görevinin, komünizm "tehdidinin" görüldüğü her yerde ezilmesi olduğunu açıklıyordu.

"Komünizmin durdurulması" kavramı soğuk savaşın ülkelere karşı bir "topyekun politik savaş" planı oluşturuldu. Bu savaşın başlıca unsurları, Doğu Avrupa ülkelerinde karşı devrimci darbelerin hazırlanması, demokratik ve ulusal kurtuluş hareketlerinin yıkılması olacaktı. Başta ABD olmak üzere emperyalist güçler "komünizmin saldırganlığı" duman perdesi arkasında Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne karşı bir saldırıya girdiler, Güney Vietnam ve Kamboçya'yı aniden işgal ettiler, Laos'ta iç savaş başlatıldılar ve bir dizi gerici hükümet darbesini hazırlayıp uyguladılar.

Ancak emperyalizmin yitirilmiş mevzilerini geri alma, İkinci Dünya Savaşının sonuçlarını değiştirme girişiminin tutarsızlığı olaylarla kanıtlandı. Soğuk sa-

vas, sonunda onu başlatanların karşısına dikildi. Soğuk savaş sadece kapitalist ülkelerin ekonomik güçlüklerini ve toplumsal çelişkilerini ağırlaştırmıştı. Dünya sosyalist sisteminin artan gücü ve uluslararası saygınlığı, Küba'da devrimin zaferi ve Vietnam'da, Laos'ta, Kamboçya'da yurtsever güçlerin başarısı, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin uluslararası hukukta tanınması sosyalizmin uluslararası mevzilerinin bütün bir çizgi boyunca sağlanmasını simgeliyordu.

Kapitalist dünyanın yöneticilerinin mevcut değişimlerin geri çevrilemezliğini, sosyalizme karşı askeri bir zafer umen hesapların boşluğunu ve akıldışlığını olgularla görmeleri ve farklı toplumsal sistemleri olan devletlerin zorunluluğunu kabul etmeleri için, sosyalizmin sağlanmı defalarca denedikleri birkaç onyıln geçmesi gerekmiştir.

## "SOVYET ASKERİ TEHDİDİ" EFSANESİ

Uluslararası yumuşama, soğuk savaştan farklı toplumsal sistemleri olan devletlerin barış içinde birarada yaşaması ve karşılıklı yararlı işbirliğini geçiş, antikomünistlerin, askeri-sınai komplekslerle bağlı olanların gözü dönmüş direnişle karşılamaktadır. Bunlar bütün araçlarla yumuşamayı tehlikeye sokmaya, bazı Batı ülkelerinin hükümetlerini sosyalizm ülkeleriyle çatışmaya itmeye çalışmaktadırlar. Bu yüzden "komünizmin saldırganlığı" tezinin yeni bir versiyonu ortaya atılmıştır: Batı ülkeleri üzerindeki "Sovyet askeri tehdidi" efsanesi.

Emperyalist propaganda, Sovyetler Birliği'ni, yumuşamayı Birleşik Amerika ile askeri dengelyi bozmak amacıyla silahlanma yarışını hızlandırmak için kullanır göstermeye çalışan gürültülü bir kampanya başlatmıştır. Sovyetler Birliği'nin, sayısı yıldıan yıla aşırı biçimde artan askeri kuvvetleri artırarak bir nükleer savaş açmaya hazırlandığı ve savunmayı uğursuz amaçlar için haksız büyüklükteki bir sivil savunmaya-ratacağı kanısını yapmak için didinip durulmuştur.

NATO'nun "psikolojik savaş" servisleri "Sovyet askeri tehdidi" efsanesini yaymakta özellikle aktif gözükmediler. Sovyetler Birliği'nde Batı'yı tehdit eden sözde tehlike hakkında salonlarda yada radyolarda bilmem kaçınıcı bir "belge" yada "açıklama"nın ortaya konmadığı bir tek gün geçmemektedir. *Savunmasız Avrupa'nın* yazarı Belçika'lı general Robert Close'a göre, Avrupa'lılar üzerinde teslim olmanın yada nükleer kabusunu korkunç tehdidi dolışmaktadır ve Sovyet zırhlı birlikleri Batı Almanya'ya bir dakika içinde aniden girebilecek, ülkenin toprağının en büyük bölümünü 48 saat içinde işgal edebilecek durumdadır.

Böylesi küstah bir yalanın, hiç olmazsa şerefi kurtanmak için mantıken NATO yönetimi tarafından tekdiz edilmesi gerekirdi. Fakat herhangi bir tekdiz olmamıştır. Bu saldırgan blok kamuoyunun inandırılmak niyetinde değildir. Tersine onun propaganda organları panik yerleştirmeye çalışmaktadırlar. Yoksa, NATO birleşik silahlı kuvvetler komutanı A. Haig'in, Sovyet askeri faaliyetinin "tehlikeli bir dönemece" aldığı ve "Sovyet askeri potansiyelinin sürekli olarak arttığı" sözleri başka nasıl açıklanabilir?

Gerçekte sınırsız bir silahlanma yarışını sürdürenler NATO ülkeleridir. Bu ülkeler ekonominin askerleştirilmesini yoğunlaştırmakta, askeri harcamaları artırmaktadırlar. 1977'de Birleşik Amerika askeri amaçlar için 113 milyar dolar harcamaya hazırlanmaktadır. Federal Almanya'nın yeni tipte silahlar almak için yaptığı askeri harcamaları 1971'e göre yüzde 80 artmıştır. Batı'nın askeri çevreleri nükleer kuvvetleri modernleştirmenin çeşitli araçlarını öngörmekte, nükleer savaş yürütme projelerini gündeme getirmektedirler. Sovyetler Birliği'nde ve Varşova Antlaşması'nın diğer üye ülkelere karşı koruyucu bir nükleer darbe indirmesi de bu projelerin arasındadır.



YIKILMADI, GÜÇLENİYOR...

"Sovyet tehdidi"yle ilgili sahte versiyonlar kapitalist Batı'daki gerçekçi görüşlü pek çok kişi tarafından reddedilmektedir. Bu bakımdan, Birleşik Amerika'nın eski Moskova Büyükelçisi, zamanında "komünizmin durdurulması" teorisinin esin kaynağı olan ve bugünkü Princeton Üniversitesi profesörü G. Kennan'ın durumu çok ilgi çekicidir. New York Review'un Ocak sayılarında birinde bu kişi şöyle yazıyordu: "Sovyet yöneticilerinin iyi tanınanların çoğunluğu benimle aynı görüşü paylaşıyorlardı. Onlar Batı Avrupa'yı işgal etmeyi belki hiçbir zaman ciddi olarak öngörmüş değillerdir."

SBKP Merkez Komitesi Genel Sekreteri L. Brejnev'in Tula'daki konuşmasında Batı'daki militarist kampanyanın başlatıcılarına ağırbaşlı bir yanıt verilmiştir. Sovyetler Birliği'nin, savunması için yetecek olan çok daha ilenye gittiğini ve "ilk darbe"yi vurabilecek için silah üstünlüğü elde etmeyi amaçladığı iddialarının yanlış ve her türlü temelden yoksun olduğunu belirten Brejnev, bu soruna şöyle yaklaşmıştır: "Sovyetler Birliği'nin savunma potansiyeli, kimsenin bizim barışçı yaşamımıza karşı gelmeye yeltmemesi için yeterli olmalıdır. Bizim politikamız silah üstünlüğüne değil, silahların azaltılmasına, askeri karşıtığın haffletilmesine yöneliktir. Parti ve tian halk adına diyorum ki: Ölkemiz hiçbir zaman saldırı yoluna girmeyecek, başka halklara karşı hiçbir zaman kılıç kaldırmayacaktır."

Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, dünyanın bütün demokratik ve devrimci güçleriyle birlikte, yumuşamaların kesintisiz, her gün daha canlı, evrensel ve geri çevrilemez, bütün kıtaları kaplayan bir süreç haline alması için bütün olanaklarını kullanmaktadırlar. Bu mücadele mevasını vermektedir. Batı'da her gün daha çok sayıda insan gerçeğin ve yalanın nerede olduğunu görmektedirler. Emperyalist çevreler tarafından "Sovyet tehdidi" üzerine uydurulan efsanelerin, tıpkı yarım yüzyıl önceki sosyalizmin "zayıflığı" yalanları gibi, yaratıcılına hiçbir başarı getirmemesi bundandır.



# KAÇINCI ÜÇÜNCÜ DÜNYA

"Çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır" Türkiye İşçi Partisi'nin herhangi bir toplantısında bir duvar mutlaka bu gerçeği belirtir. Yalın, haykırıcılığı zayıf bir tüme. Ama bir çağı, bir süreci simgeliyor, özetliyor.

Kapitalizmden sosyalizme geçiş, karmaşık bir süreç, dünya devrimci hareketi ile geliyor. Sosyalist ülkeler, kapitalist ülkelerin işçi sınıfları, ulusal kurtuluş hareketleri bu süreçte başı çekiyor. Emperyalizme karşı ulusal bağımsızlık, faşizme karşı demokrasi, kapitalizme karşı sosyalizm için verilen bu çok yönlü ama bütünsel mücadele karmaşık görünüm alır. Günlerdir basında sözü edilen "Kuzey-Güney diyalogu" da bu karmaşık görünümü mücadelenin bir parçası. Uluslararası Ekonomik İşbirliği Konferansının Mayıs sonunda Paris'te yapılan son aşama toplantılarını bu açıdan ele almak gerekiyor.

Paris konferansında Kuzey, "8'ler Grubu"ndan oluşuyor. ABD, AET, Japonya, İsviçre, Avustralya, Kanada ve İspanya. Güney ise 19 ülkeden oluşuyor: Güney Amerika'dan Arjantin, Brezilya, Jamaika, Meksika, Peru ve Venezuela; Asya'dan Suudi Arabistan, Irak, İran, Hindistan, Pakistan, Endonezya, Afrika'dan Cezayir, Mısır, Kamerun, Nijerya, Zaire ve Zambiya ve Avrupa'dan Yugoslavya...

Dünyanın dört bucağından bu 19 ülkeyi Paris'e getiren ne? Önce şu iki noktayı vurgulamak gerek: "19'lar grubu"na alınan Yugoslavya dışında sosyalist ülkeler bu "diyalog"un dışında bırakılmış. İkinci olarak, petrol üreticisi ülkeler çok büyük bir ağırlık ile temsil ediliyorlar. Bu nokta, toplantılarda asıl konunun petrol fiyatlarıyla yakından ilgili olduğunu göstermeye yetiyor. Ne var ki Paris konferansı, çok daha karmaşık bir uluslararası ekonomik ilişkiler süreci içinde yer alıyor.

## ENERJİ AJANSINDAN...

Emperyalizm geriliyor. Sömürge ülkelerin birbiri ardından bağımsızlıklarını kazanmaları bunun bir göstergesi; göstergelerden yalnızca biri. Dünya halklarının mücadelesi yeni-sömürgeci nitelik taşıyan uluslararası ilişkileri de sarsıyor, emperyalizmi geriletiyor. 1973 Eylül'ünde Cezayir'de toplanan Bağılantısızlar Zirvesi'nde Bumedyen "yeni bir uluslararası ekonomik düzen" istiyor. 1973 Ekim'i Arap-İsrail savaş ertesinde petrol üreten Arap ülkeler Batıya sattıkları petrole ambargo koyuyorlar, daha sonra da OPEC üyesi ülkeler petrol fiyatlarına zam yapıyorlar. 1974 Nisan'ında Birleşmiş Milletlerin olağanüstü 6. toplantısında hammadde ve kalkınma sorunları görüşülüyor. Üç yönlü bir gelişme ile gelişmekte olan ülkeler emperyalist ve yeni-emperyalist boyunduruğu kırmaya çalışıyorlar. Birleşmiş Milletler çerçevesinde, daha sonra sayıları 119 olan "77'ler Grubu" çerçevesinde (Dakar, Cezayir ve Manila toplantıları) ve Bağılantısızlar hareketi çerçevesinde (Cezayir ve Colombo toplantıları) somut adımlar atılıyor. OPEC'in oluşturduğu dayanışma fonu ve 1976 Şubat'ında Filipinlerin Başkenti Manila'da kabul edilen hammadde programı bu konuda iki örnektir. Birbirlerinden çok önemli siyasal

ve sosyal farklarla ayrılan ülkeler, ortak taleplerle bir çeşit cephe oluşturuyorlar. Bu gelişme karşısında emperyalizm ilkin sert bir tavır alıyor. Kissinger'in öncülüğü ile Uluslararası Enerji Ajansı kuruluyor. (Ulusal kurtuluş savaşının mirasçısı CHP Türkiye'yi bu Ajans'a balıklama sokacaktır.)



"DAHA ÇOK SÖMÜR"ÜN VURUCU GÜÇLERİ

# KUZEY-GÜNEY EMPERYALİST

Emperyalizm kuşkusuz bir bütün. Ama bu bütünü oluşturan parçalar da var. Bazan çelişkili görünen tavırlar da takinabiliyor emperyalist ülkeler: Çöküşü önlemenin, geciktirmenin gerektirdiği zorunlu işbölümü.

İşte, Kissinger'in bu sert tavır karşısında Fransa görevi devralmak istiyor. Enerji Ajansı'na "hayır" diyen Giscard, "Kuzey-Güney diyalogu" denen oyunu sahneye koyuyor. Amaç, Enerji Ajansı'nın aynı Enerji sorununa çözüm bulmak. Bunun da ötesinde yeni-sömürgeci ilişkileri günün koşullarına uygun olarak yeni bir düzene sokmak. Ne var ki bu konferansa çağrılan ülkeler de durumu değerlendirmektedirler. Özellikle Cezayir'in direktmesi sonucu Konferans, enerji sorunu yanında hammadde ve kalkınma sorunlarını ve mali yönleri de gündeme almak zorunda kalmıştır.

## SÖMÜRÜ DAHA ÇOK SÖMÜRÜ

Paris Konferansı'nın girişimi Giscard'ın. Ama gelişim Giscard'ın boyutlarını

aştı. Kissinger'in Enerji Ajansı'na "karşı" toplanan Konferans, daha ilk adımı atar atmaz Kissinger'in pençesine düştü. 15-16 Aralık 1975'te yapılan ilk toplantıda ABD, AET'nin de üstünden atlayarak uzlaşmaz bir engelleme tavrı benimsedi. Kurulan çalışma komisyonları 11 Şubat 1976'dan itibaren işleme dürru ma geldi. "19'lar"ın somut talepleri karşısında "8'ler" tartışmaya bile yanaşmıyordu.

Birleşmiş Milletler üyesi 77'ler grubunun Mayıs 1976'daki Nairobi toplantısı da Kissinger'i çileden çıkarttı. Aynı yılın Haziran sonu yapılan Porto-Rico zirvesinde de Başkan Ford emperyalist ortaklarını ulusal kurtuluşta yana olan ekonomik talepler karşısında ortak bir savaş cephesi oluşturmaya çağırıyordu. Bu koşullar altında toplanacak bir Paris Konferansı başarısızlığa mahkumdu, ABD seçimleri imdadına yetişti ve Konferans Mayıs 77'ye ereldi.

"Güney"ün haklı talepleri karşısında "Kuzey"i ilgilendiren başlıca iki konu vardı, ve salt bunlar için Konferans masasına oturdu 8'ler: a) Petrolü ucuzla abilmek, b) Güvenilir hammadde kaynaklarının sağlanması...

Tarafaların karşılıklı taleplerini görelim:

## SÖMÜRÜLENERİN HAKLI TALEPLERİ

Paris Konferansı'nda 3-14 Mayıs tarihleri arasında dört ayrı komisyon çalıştı. Enerji, kalkınma, hammadde ve mali sorunlar özel uzmanlık komisyonları. Enerji ve hammadde dışındaki konular 19'ların direktmesi sonucu gündem geldi. Belli başlı üç konu öncelik taşıyor "Güney" için. 1) Borçlar sorunu: 1976 sonu itibarıyla 19'lar grubunun "Kuzey"e olan borçları 185 milyar doları buluyor. 2) Hammadde sorunu: 19'ların ihracatının değer olarak % 80'i hammaddeleden oluşuyor. İhracat gelirlerinin istikrarını sağlamaya yönelik önlemlerin alınmasını istiyorlar bu yüzden. 3) Yardım. Aralarında en az gelişmiş olanlara mali yardım yapılması da "19'lar grubu"nun talepleri arasında.

## VE EMPERYALİZMİN LUTFETTİĞİ

Bu haklı talepler karşısında AET özel tavan alıyor. Mart 77 Roma Konseyi ve Nisan'da Luxembourg'da yapılan Maliye ve Dışişleri Bakanları toplantıları sonucu olarak AET eski sert tavrını bırakmaya görünüyor. Özellikle Federal Almanya daha bir "anlaşılmış" davranıyor AET ürün itibarıyla bir dizi anlaşmalar yapmaya hazır, bir istikrar fonu ile. AET ülkeleri ayrıca 2 milyar dolarlık bir yardım da yapacaklar. (185 milyar dolarlık borç ve 2 milyar dolar "Yardım")

Carter yönetimi ise ilke olarak genel istikrar fonuna karşı çıkıyor. Blumenthal Schultze, Brzezinski yapılabilecek güllüç miktardaki yardımların bile ABD denetimindeki mali kurumlar ile yapılmasını istiyorlar. Çeşitli uluslararası olaylarda ABD'nin bu tavır kendini gös-



# DIYALOĞU DEĞİL, SÖMÜRÜYE DİRENİŞ

teriy. Schlessinger'in hazırlayıp Carter' in açıkladığı "enerji" planı bu tavrın belirmesinde etkin olan üç kanattan oluşuyor:

- Amerikan içi tüketimini kesmek,
- Dışa bağımlılığı azaltmak,
- Petrol fiyatlarını düşürmeye çalışmak.

## EMPERYALİZM NE İSTİYOR?

7-8 Mayıs'taki Londra Zirvesi, Paris'te bir aydır çalışan Kuzey-Güney konferansı hep emperyalizmin bunalımına çözüm getirmeyi amaçlıyor: Elde bol seçenekler bulundurmamak, birisi etkili olmazsa öbürünü kullanmak. Kullanılan yöntem ne olursa olsun amaçlar değişmiyor:

- Emperyalist ülkeler, hammadde yönünden beslenmelerini güvenceye bağlamak istiyorlar.
- Borçlanmalarına aldırıksızın gelişmekte olan ülkelerin belli bir ithalat kapasitesine ulaşmalarını istiyorlar. Petrol üreticisi olmayan ülkeler AET'nin ihracatında % 22'lik bir paya sahiptir: ABD ve SSCB'nin birlikte ulaştıkları pay da aşağı-yukarı bu.

- Çokuluslu şirketlerin yatırımları konusunda millileştirmelere karşı güvenceler aramaktadırlar.

- Petrol fiyatlarının artmasını önlemek istiyorlar.
- Bütün akçalı işleyişleri ABD denetimindeki kuruluşlara bağlamak istiyorlar: IMF, BIRD, AID, vb...

- Suudi Arabistan gibi kimi ülkelerin nakit ödemelerini de bu kanallardan geçirmek istiyorlar.

- Borç olsun, "hibe" olsun, ayırımı bir yaklaşımla, yaptıkları "yardım"ları siyasal koşullar arayarak yapmaktadır.

Bu ne türlü diyalog, bu ne biçim işbirliği anlayışdır?

## "GÜNEY"İN ZAYIF NOKTASI

"19'lar Grubu'nun bileşimi çok ilginç. Tutarı bir antiemperyalist mücadele sürdüren bir Cezayir yanında emperyalizmin bölgedeki sadık uşağı durumundaki bir İran, bir Suudi Arabistan nereye kadar ortak çıkarları birlikte savunabilirler? Emperyalizme ve onun bunalımına bakış açıları farklı olunca ortak talepler için verilen mücadelede değişiklikleri birlikte getiriyor. 1976 Ağustos'unda Colombo'daki Bağlantısızlar

Toplantısı bu alanda ilk işaretleri verdi. Geçen Aralık'ta Abu Dabi'de yapılan OPEC toplantısı ise üye ülkelerin ortak tavrı alamamasına tanık oldu. Suudi Arabistan gibi gerici ülkeler, büyük mali olanaklarını kullanarak kararları etkilemeye, emperyalizmle uzlaşma yönünde bir eğilimi benimsetmeye çalışıyorlar. Londra Zirvesi'ne hareketinden önce Carter'ın Suudi Arabistan yöneticileriyle görüşmeler yapmış olması anlamlıdır. "19'lar Grubu"ndaki ülkelerden Mısır'da Hindistan'da görülen iç gelişmeler de Kuzey-Güney diyalogunun sonuçlarını etkileyci nitelikte.

"19'lar Grubu"nun iç çelişkileri bazan silahlı çatışmalara dek varabiliyor. Çok yakın geçmişin olayları bunu gösteriyor. Hindistan-Pakistan, İran-İrak vb...

## SONUÇ

Paris'te Mayıs ayı boyunca çalışmalarını sürdüren bu Konferans'ın son aşama toplantıları da belirli bir sonuç getirmedi. Çalışmalar daha da uzayacak. Sonuçları değerlendirmek bu bakımdan olanaksız.

Ne var ki bütün bu söylenenlerden ortaya çıkan kimi noktaları vurgulamak hem olanaklı hem gerekli. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- Emperyalizm bir dünya sistemidir, süreç olarak çökmektedir, ama egemenliğini sürdürmek için tüm yollara başvurmakta da geri durmamaktadır. Bunun için bir yerde ABD, bir yerde Fransa etekleri altında karşımıza çıkıyor, uzun dönemli çıkarları uğruna kimi zaman ödünler de veriyor.

- Ne var ki bu verildiği gözlemlenen ödümlerin altında tutarlı bir antiemperyalist mücadele var. Sömürülme hayır diyen halkların direnişleri sonucudur ki emperyalizm geri adımlar atıyor.

- Son Paris Konferansı, emperyalizmin özellikle 1973'te patlama noktasına gelen bunalımı çerçevesinde ele alınmalıdır. Çeşitli ülkelere yöneltilen silahlı saldırılar, Afrika'nın çeşitli bölgelerinde karşılaşılan müdahaleler, bu bunalımın askeri ve politik belirgi biçimleridir. Ekonomik, politik, askeri boyutları ile Londra Zirvesi bu değerlendirmeyi yapmıştır. Tüm öteki girişimleri gibi emperyalizmin bu Kuzey-Güney diyalogu girişimi de direnen halkların bilinçli mücadelesi ile boşa çıkarılacaktır.



SOMURU VE SEFALETİN KAYNAGINDA EMPERYALİZM VAR

## SEÇİM SONRASI İKTİDARIN

### HESABA KATMASI GEREKEN GÖRÜŞ:

# "KONFEDERASYON DEĞİL, FEDERASYON"

AKEL Genel Sekreteri Ezekias Papayoannu Fransız gazeteci Jacques Varin'e bir demec verdi ve özetle şöyle dedi:

"...Bugün Türk işgali altında bulunan kuzey geçen yıl 250 000 ton limon üretmişti, bu yıl ancak 35 000 ton ürün elde edildi. Üstelik, Türkiye'den getirilen 35 000 kadar göçmen önemli ayrıcalıklardan yararlanıyor. En iyi toprakları, en iyi mevkileri onlar aldı, Kıbrıslı Türk yurttaşlarımızı en güdük payı bıraktılar."

"Bu, Kıbrıs'lı Türk yurttaşlarımızın adanun ekonomik bütünlüğünün gerekliliği konusunda bilinçlenmelerine katkıda bulunuyor. Türk askeri varlığının "işgalci" niteliğini de görgüde daha çok kavrayan bu yurttaşlarımız, işgal öncesi durumlarını bugünden çok daha iyi olduğunu da her geçen gün daha iyi anlıyorlar."

Kıbrıs halkının emperyalizme karşı savaştığını, bu savaşta yer alan AKEL, EDEK ve Demokratik Parti'nin geçen Eylül'deki genel seçimlerde onların % 75'ini ve 45 milletvekilininin tümünü kazandığını vurgulayan Papayoannu, 1974 cuntacılarıyla ve EOKA-B ile ilişkileri bilinen Klerides'in ise ancak % 25 oranında oy alabildiğini belirtti.

## FEDERAL ÇÖZÜMÜ KABUL EDİYORUZ

Viyana görüşmelerinde federal bir çözümün ilke olarak benimsendiğini belirterek AKEL'in görüşünü soran Varin'e Papayoannu şu karşılığı veriyor:

"AKEL, çok önemli bir ödümler federal bir cumhuriyet görüşünü benimsedi. Rum tarafı Viyana'da kuzeydeki toprakların nüfus oranı olan % 20'sinin Türk yönetiminde bırakılması önerdi. Buna karşılık Türk tarafı karşı öneri sayılabilecek hiç bir öneri getirmedi. Kıbrıs Türklerinin tüm önerileri aslında bir federal cumhuriyetten çok ilki ayrı devletin konfederasyonu düşüncesinden kaynaklanıyor. Kıbrıs gibi küçük bir ada için bu, olanaksızdır. Gerçek, dışı dokunur yetkileri olan bir merkezi iktidar gerekli."

"Birleşmiş Milletlerin düzenleyeceği uluslararası bir konferans bu yolda demokratik ve barışçı bir çözüm getirebilir, Kıbrıs sorununun uluslararası boyutlarını da gözönünde bulundurabilir. Ayrıca, bu çözümün uygulanmasında geçmiştekilerden daha güvenilir ve gerçek güvenceler de getirebilir bu konferans."

## HER HALU KARDA ÇIKMAZDAN KURTULMAK GEREK! HELSİNKİ'YE UYMAK GEREK

AKEL Genel Sekreteri daha sonra Belgrad Konferansı konusunda şunları söylüyor:

"Türkiye Helsinki nihai belgesini imzaladı, ama uygulanmasına ve gereklerinin yerine getirilmesine sırt çeviriyor, hatta aynı ülkenin iki kesimi arasında insanların gidip gelme özgürlüğünü bile tanımıyor. Helsinki kararlarında imzası bulunan tüm devletlerin Türkiye üzerinde baskı yapmalarını arzu ediyoruz."

KUZUY- GÜNEY  
DIYALOGU ENERJİ  
KONUSUNDA  
ANLAŞMAYA  
VARAMA

ABD'İN UZMANLARA HAZIRLATTIĞI  
RAPORA GÖRE

"Yeni enerji  
bunalımı devrimle  
yol çöktürdü"

Gelişmekte olan 19 ülke,  
8 ülkeye  
ülthimatom verdi

Dünyanın  
yeni sorunu:  
ENERJİ

Kuzey-Güney  
Konferansı  
enerji yüzünden



ÖNCEKİ HAFTA SONUNDA İSTANBUL'DA VE GEÇTİĞİMİZ HAFTA İÇİNDE BURSA'DA TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ, İKİ MİTİNG GERÇEKLEŞTİRDİ. BÜTÜN ENGELLEME ÇABALARINA KARŞILIK, YARATILMAK İSTENEN YILGINLIK HAVASINA KARŞILIK TİP'İN İSTANBUL VE BURSA MİTİNGLERİ BÜYÜK BİR DİSİPLİN İÇİNDE VE COŞKULU BİR BİÇİMDE YAPILDI. 1 MAYIS KATLIAMINDAN 28 GÜN SONRA TAKSİM ALANINDA SOSYALİSTLERİN GÖR SESİ DUYULDU. YAKIN BİR GEÇMİŞE KADAR AP'NİN VE GERİCİLİĞİN KALESİ OLARAK NİTELENEN BURSA'DA, BİNLERCE İŞÇİ TİP MİTİNGİNE KATILDI, "SOSYALİST TÜRKİYE" DİYE HAYKIRDI!

## BURSA HEYKEL ALANINDA

# GÜÇLÜ SES: "SOSYALİST TÜRKİYE"

Türkiye İşçi Partisi'nin Bursa mitingi, 1 Haziran günü yapıldı.

Bir gün önce AP'nin mitingi yapılmıştı Bursa'da. Köylerden para karşılığı arabalarla toplanıp gelen ısmarlama kalabalıkla. Bir gün sonra, sosyalizmin bayrağını önce Bursa heykel alanına dikmek üzere bilinçli işçiler, yurtsever aydınlar toplanıyordu aynı meydana.

Diğer bütün TİP mitinglerinde görülen engellemeler, Bursa mitinginde de görüldü. Görevliler, TİP'ileri tahrik etmek, olay çıkartmak için ellerinden geleni yapıyorlardı. TİP MYK üyesi Vedat Baranoğlu, bir görevi ile görüşüyordu. Tam bu sırada Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne ait 06 HY 813 plakalı araba, bızla ve durup dururken, Vedat Baranoğlu'na çarptı. Kasıtlı idi bu. Vedat Baranoğlu arabanın çarpması ile kaldırma fırladı. Baranoğlu, büyük bir şans eseri yaralı olarak atlattı olayı. Görevliler, TİP'ileri tahrik ve mitingi sahote için ellerinden geleni yapmışlardı. Ama provokasyona gelinmemişti. Olaya neden olan araba yakalandı.

Olaydan çok kısa bir süre sonra bir polis yetkilisi "olayda kasıt olmadığını" söylüyordu. Şoför de olaydan sonra "korktuğu için" kaçmış. Elbette bütün bunlar unutulmayacak. Bu olay, MC iktidarının ve Bursa valisinin zimmetine geçilecek işlerden biri.

Diğer bir gerçek de şu: Bursa'da ne kadar motonda ekip varsa, sabahtan itibaren miting alanına seferber edilmiş. Ekiplerin tutumu çok ilginç. Sürekli olarak "şu ya da bu işin yapılamayacağını" söylüyorlar. "Yapılamayacak" işleri yapan üyelerin de karakola gelmesini istiyorlar. Böylece, engelleme ve gözdağı verme girişimleri mitingün başlamasından çok önceleri piyasaya sürülüyor.

Daha mitingün başlamasından çok önce, miting alanı Türkiye İşçi Partisi'ne yarıştır biçimde hazırlanmış, donatılmıştı. Görevliler, büyük bir disiplin içinde, mitingün başlamasını bekliyorlardı yerledne.

Mitingün başlamasından önce, Bursa'lular daha ziyade, çekingen, kıyıda köşede bekliyorlardı. Saatler ilerledikçe, işçiler gelmeye başladılar. Vardiya değişmiş, işçilerin fabrikalardaki işleri bitmiş, şimdilandaki görevlerine koşuyorlardı. Tek başlarına da değillerdi. Anaları, karıları ve çocukları ile Bursa'nın yiğit işçileri alanı dolduruyorlardı.

Daha önce yapılan AP mitinginde, alan daha mitingün başlamasından saatler önce trafiğe kapatılmıştı. Bu kez, TİP mitinginin başlama saati geldiği halde alan trafiğe açık tutuluyordu.

Polls yetkilileri ve Bursa Valisi ile yapılan görüşmeler, alanın trafiğe kapatılmasını sağlayamadı. Bunun üzerine alana taşan kalabalık, trafiği kendiliğinden kesti. Bütün engellemelere rağmen, miting zamanında ve büyük bir coşku içinde başladı. Polls tertipleri ve patronların baskıları, mitinge katılımı engellemeyemedi.

Konuşmacılar kürsüye çıktıkça, kalabalık artıyor, Bursa'lı işçiler, emekçiler

ve yurtseverler büyük bir dikkatle konuşmacıları izliyorlardı. Bursa milletvekili adayı ve TİP Başkanlık Kurulu Üyesi Yavuz Unal'dan sonra Nihat Sargın söz aldı. Onu, Bursa işçilerinin mücadele arkadaşı Selim Mahmutoğlu, onu da İzmir İl Başkanı ve MYK üyesi Gündüz Mutluay izledi. Mutluay sözlerini bitirirken, alanı bir anda "sosyalist Türkiye" haykırışları doldurdu. TİP Genel Başkanı Behice Boran geliyordu kürsüye. Genel Başkan, büyük sevgi gösterileri içinde konuşmasına başladı ve sirdürdü.

Bursa, yıllardır işçiden emekçiden yana seslerin duyulduğu bir miting görmemişti. Partililer coşkunda. Mitinge katılan işçiler, emekçiler ve yurtseverler de coşkunda. İşçi sınıfının güçlü se-

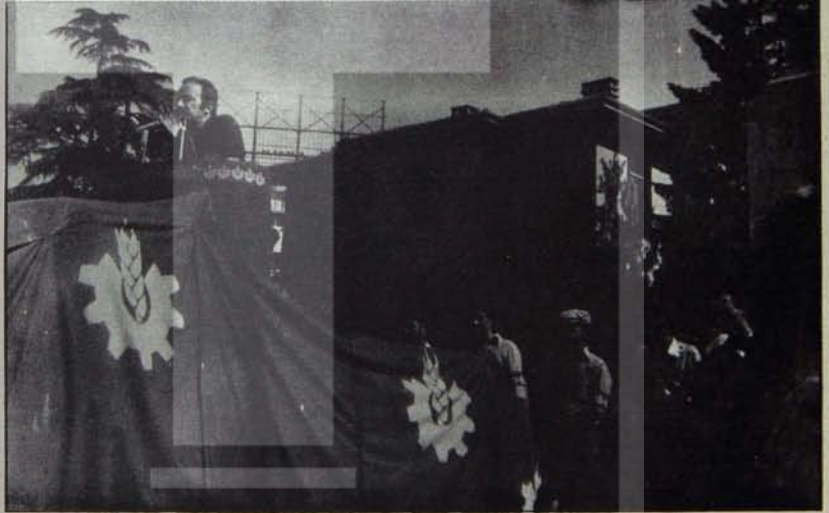
si, AP'nin kalesi sayılan Bursa'da böyle duyuluyordu.

İşçilerin gücünün ve yöneliminin bilincinde olan patronlar, işçilerin miting katılmalarını engellemek için olanca güçleriyle çalışmış, çeşitli engeller koşmuş, ancak başarılı olamamışlardı.

İşçiler miting alanını doldurmuşlardı. Sosyalizm bayrağı, Bursa'ya dikilmişti. Boran'ın konuşmasının sonlarına

doğru Bursa Belediye'sinin hoparlörleri son bir sabotaj denemesine girişiyor, yayına geçerek Boran'ın konuşmasını bastırmaya çalışıyordu. Ama bu da-sökme-di. Boran'ın konuşması ve miting sona ererken "sosyalist Türkiye" sloganları ortalığı çınlatıyordu.

Bursa'nın yiğit ve bilinçli işçileri özlemlerini TİP mitinginde haykırarak dile getiriyorlardı.



TİP BURSA MİLLETVEKİLİ ADAYI YAVUZ UNAL KONUŞUYOR

